

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Lapkritis - November 19, 1965 Nr. 126

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Manifestacijos dalyviai žygiuoja į Jungtines Tautas

R. Kisieliūso nuotrauka

KETURIOLIKA TUKSTANČIŲ...

Keturiolika tūkstančių -- buvo du žodžiai, kuriuos lapkričio 13 d. vakare išstardami New Yorko radijo ir televizijos pranešėjai pateikė apčiuopiamiausią Baltijos laisvės manifestacijos svorio įvertinimą.

Tai buvo beveik tas skaičius, kokio manifestacijos sumanytojai siekė ir koks buvo būtinas, bet ir pakankamas, kad rengėjų pirmininko A. Mažeikos įvardinis šokis -- mes reikalaujame būti išgirsti! -- nenuėmė niekai. Manifestacijai baigiantis, jos vadovai turėjo progos padaryti pareiškimus per radiją ir televiziją dešimtimis milijonų.

Spaudos ir radijo pranešimuose -- ypač anksčiau, manifestacijai dar tebevykstant išleistuose -- mirgėjo įvairių skaičių: aštuoni, dešimt, vienuolika, trylikos tūkstančių. Tų žinių šaltinis buvo Madison Square Garden pareigūnai, o jų apskaičiavimas keitėsi nuolatinio didėjimo linkme, kadangi salė pildėsi ligi pat programos pabaigos, o būriai dar prisidėjo ir po to, besirikiuojant žygiui per miestą. Buvo atžymėta, kad sen. K. Mundt kalbos metu, t.y. programai įpusėjus, salėje buvo 10,700 ir apie 400 prieėjimų. Tuo metu į laikraščius bei radiją išėjusios žiniose manifestantų skaičius buvo pažymėtas 11,000.

Eisena į Jungtines Tautas perkirto visą New Yorko miesto centrą: kai vėlavos jau tvarkėsi prie Jungtinių Tautų aikštės, eisenos galas dar buvo nepradėjęs judėti nuo Madison Square Garden -- mylia su penktadaliu atstumo nuo pradžių.

Dešimtis skautų akademikų -- 4 jaunuoliai ir 6 merginos iš Chicago, Clevelando ir Bostono -- staigiu, iš anksto nenumatytu žygiu įnešė manifestacijos įkvėptus pareiškimus į pačią J.T. Saugumo Tarybos posėdžių salę, Saugumo Tarybai besvarstant Rodezijos nepriklausomybės problemą.

Kai, po lietuvių, latvių ir estų kalbų su himnais ir po bendros maldos, trys vėliavos, manifestacijos komiteto lydimos, buvo

nuneštos prie Jungtinių Tautų uždarų vartų ir į juos pasibeldusios grįžo, minėtasis dešimtukas nuvyko tiesiai į Saugumo Tarybos posėdžių salę ir ten chorui ėmė garsiai reikalauti Baltijos valstybėms laisvės bei prideramos vietos Jungtinėse Tautose. Posėdžio eiga tapo kurį laiką sutrikdyta. Jaunuolius tvarkariai iš salės pašalino, bet su jais iš salės išskubėjo ir ten buvę reporteriai-fotografai, kuriems šie manifestantai išsamiai perdavė savo ir ką tik pasibaigusios manifestacijos nusiteikimus. Tai įvyko apie 5 valandą, manifestantams jau skiriantis. Po valandos žinia apie manifestaciją ir jos reikavimus jau buvo paskleista į visas šalis per didžiąsias tarptautines žinių agentūras.

Lėktuvas, kuriuo iš Washingtono į manifestaciją skrido senatorius Frank J. Lausche ir JAV prezidento patarėjas Charles A. Horskis, dėl to metu New Yorką užgulios miglos, turėjo nusileisti Philadelphiaje. Senatorius ir patarėjas nebegalėjo laiku suskubti į Madison Square Garden. Programos vedėjas Leo

Cherne paskelbė jų telefonu iš Philadelphiajos perduotus prezidento L.B. Johnsono sveikinimus manifestacijai.

Senatorius Karl E. Mundt savo ir sen. F.J. Lausche vardu pažadėjo, kad ypač po šios manifestacijos dėsią pastangų, kad ir JAV senatas priimtų atitinkamą rezoliuciją Baltijos valstybių nepriklausomybės reikalui, kaip atstovų rūmuose priimtoji. Šiaip jis pažymėjo, kad reiks dar daug manifestacijų ir pastangų Baltijos laisvei laimėti, ir kad kova prieš komunizmą dabar vyksta kitur.

Atstovas John J. Rooney ryškiai pabrėžė, kad ir dabar reikia apčiuopiamesnės paramos kovojantiems dėl Baltijos kraštų nepriklausomybės, tarp ko kita, galimybės patiems naudotis Amerikos radijo priemonėmis.

Mons. Raymond J. Swords, S. J., savo kalbą apie Lietuvos padėtį sujungė su malda už Lietuvos išlaisvinimą.

Programos papuošimas buvo New Yorko, Philadelphiajos, Waterburio ir Bostono jungtinė šokėjų grupė (vad. J. Matulaitis-

nės -- visi šokėjai atvyko savo lėšomis), solistė I. Stankūnaitė, akordeonistas K. Daubaras ir programos vedėjas Leo Cherne, kuris iš savo pusės gėrėjosi turėjęs progos vadovauti tokiai spalvingai ir taip gerai suorganizuotai manifestacijai.

Išsamus manifestacijos reikšmės ir poveikio vertinimas tik prasideda. Artimiausiu laiku manifestacijos komitetas surinks duomenis apie visuomenės sudėtus įnašus jai surengti, apie nesėkmes ir laimėjimus. Manifestacijos vertinimas bus ir viena iš svarbiųjų temų lapkričio 27-28 d. susirenkančio Vliko seimo svarstymuose. (E)

Lapkričio 13 manifestacijos pareiškimas

Lapkričio 13 dieną New Yorko Madison Square Garden įvykusios Baltijos kraštų laisvės manifestacijos pareiškime, išdėstyti esminius Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės teisės pagrindus, Sovietų Sąjungos smurtiškus veiksmus prieš tris Baltijos kraštus ir pabrėžus šių tautų ryžtą atgauti savo valstybinę nepriklausomybę, kreipiamasi į Jungtinių Tautų Generalinį Sekretorių U Thant, Visuotinio Susirinkimo pirmininką Sorio Coulibaly ir Jungtinių Tautų narių vyriausybės bei misijas šiais žodžiais:

"MES RAGINAM nebeatidėliojant imtis visų Jungtinėms Tautoms įmanomų priemonių, kad Deklaracija dėl nepriklausomybės suteikimo kolonijiniams kraštams bei tautoms būtų taikoma Estijos, Latvijos ir Lietuvos atvejams, nes jos jau pavartojo savo teisę apsispręsti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimu 1918 m. vasario 16 d., Estijos nepriklau-

LAIMĖJIMO KAINA

JAV KARO AVIACIJA IŠGELBĖJO PIETINĮ VIETNAMĄ. BET UŽ TAI SUMOKĖJO Palyginamai labai aukštą kainą -- PROPORCINGAI PATIRTI DIDESNI NUOSTOLIAI NEGU II PASAULINIAME KARE. -- TAI ĮVYKO TODEL, KAD BUVO KOVOJAMA TIK SU VIENA RANKA. -- AR JOHNSONAS PAKARTOS TRUMANO KLaidą? -- KENNEDY IR DIEMAS.

VYTAUTAS MESKAUSKAS

Prezidentas Johnsonas pereitą sekmadienį, baigdamas 23 dienų poilsį savo dvare, buvo pasikvietęs du Vietnamo karo veteranus su šeimomis ir su jais kartu nuvyko į bažnyčią. Tuo norėta pa-

PRIIMKIT PABALTIO VALSTYBES
Į JUNGTINES TAUTAS!

Kaip buvo pertrauktas Saugumo Tarybos posėdis

Lapkričio 13 Lietuvos, Latvijos, Estijos vėliavos simboliškai palietė Jungtinių Tautų vartus, tardamos: Įleiskite! Jungtinių Tautų būstinėje Saugumo Taryba

somybės paskelbimu 1918 m. vasario 24 d. ir Latvijos nepriklausomybės paskelbimu 1918 m. lapkričio 18 d.

"PATS SOVIETŲ Sąjungos dalyvavimas Jungtinėse Tautose sudaro tarptautinę pareigą panaikinti jos kolonistišką valdymą ten, kur yra akivaizdus ryšingasis tautos gėdymas įgyti savą valstybinę nepriklausomybę. Todėl yra Jungtinių Tautų teisė ir pareiga reikalauti, kad Sovietų Sąjunga iš Baltijos valstybių teritorijų, kaip jos apibrėžtos 1920 metų taikos sutartyse, atitrauktų savo ginkluotą pajėgą, policiją ir administracijos pareigūnus, tuo sukurdamą sąlygas sudaryti nepriklausomas Estijos, Latvijos ir Lietuvos vyriausybės.

"TRIŲ BALTIJOS KRAŠTŲ nepriklausomybės atstatymas žymiai prisidėtų prie Antrojo pasaulinio karo sutrikdytų tarptautinių santykių sutvarkymo Rytų ir Vidurio Europoje ir sustiprintų taiką bei saugumą toje opioje srityje.

"ESTIJOS, LATVIJOS IR LIETUVOS nepriklausomybės atstatymas atitiktų ir Sovietų Sąjungos interesus, sukurdamas tvirtą ir pastovų pagrindą draugiškoms kaimyninėms santykiams tarp tų kraštų ir Sovietų Sąjungos."

(E)

svarstė Rodezijos nepriklausomybės problemas... 4:30 New Yorko laiku akademikų skautų grupelė jau spraudėsi prie Jungtinių Tautų leidimų stalų, kad įeiti posėdin. Mūsų skautai prisistatė pilnoje aprangoje - persijuosę spalvomis ir su ženklais ant krūtinės. Sargai akylais žvilgsniais permėtė atvykusius. Bet ką, -- šie ne bytnikiškai, bet šauniai atrodė.

5 val. p.p. iš tolimųjų kolonijų atvykusieji pasuko prie savo autobusų, pasiklydusieji kreipėsi per mikrofoną pagalbos... Bet skautų dešimtukas saugiai ir šaliai atsisėdo Saugumo Tarybos posėdžių salėje. Išsidėstė trijosose pozicijose ir budi, Rodezijos atstovas baigė kalbėti, Afrikai žaliuos žviesos į Jungtines Tautas, o Lietuvai?... Laikas!

Rodezijos atstovas baigė kalbėti. Olandijos ruošiasi... Afrikos - Europos tarpsnyje pakilo lietuvių: "Priimkite Pabaltijo valstybes į Jungtines Tautas! Priimkite Pabaltijo valstybes į Jungtines Tautas! Priimkite..." kartojo ir kartojo. Olandijos atstovas nuolankiai tribūnoje tarė: "Kai Baltijos tautos leis man kalbėti, aš tęsiu". U Tantas nusiėmė ausines. Kažkas pasiūlymo iš salės (radio pranešimais - sovietų atstovas). Televizijos kameros pasisuko 180 laipsnių kampui. Bet Saugumo Tarybos sargai mūsų seses ir brolius -- išstūmė, dargi brolius patardė. Už ką? Rutinos pažeidimas nėra etikos pažeidimu. Korespondentai patraukė iš paskos. "Ar jūs komunistai"? -- iš papratimo klausia. "Ne, mes žygiuojame į Jungtines Tautas dalyviai. Ten už sienos lauke tūkstantinės minios reikalauja Pabaltijui laisvės..."

Vėlyvą vakarą jaunųjų žygininkų porų poros, Jao Thomo orkestro vairuojamos, sukosi susipažinimo vakare. Salė perpildyta, bet tėvai pranciškonai pastatys erdvesnę. Jaunimo pamuose, Didžioji pusė Madison Sq. Garden dalyvių buvo jauni žmonės. Lietuvių bendruomenės naujasis elitas, tremtinių stovyklų, lituanistinių mokyklų, vasaros stovyklų auklėtas. Lapkričio 13-sios pakilios nuotaikos fone užsidegimas be abejonės matėsi jų veiduose. Kalba sukosi vis apie šios dienos sėkmę ir kas darytina toliau. Masinių iniciatyva -- veržliausia iniciatyva. Žygis į Jungtines Tautas už Lietuvą tik prasidėjo. Mums Lietuva arti, bet svetimiešiams toli. Kiekvienas pagal savetę žina tiksliausią poziciją -- eina ešalonais, ar kovoja kaip Suomijos karys savistovių kovos vienetu. Žinią apie aukščiau aprašytą epizodą šias elutes rašančiam pirmiausia ir atnešė kolega S. Goštautas, dirbantis Agiti (United Press International) agentūroje. "Baltų dešimtuko" įsiveržimą į Saugumo Tarybos sferą UPI paskelbė visam pasauliui. Imta spėlioti, kas tai padarė. Gal latviai? Už pusvalandžio prie durų daumantiškai iš Akademikų Skautų stovyklos -- Partizanų stovyklos prie Chicago: Janina Tallat-Kelpšaitė -- stovyklos komendantė, Virginija Bobinaitė, Rūta Domarkaitė, Giedrė Galinytė (Bostono Draugovės pirm.). Aušra Kubilintė, Živilė Palilūnaitė -- daumantietės ir daumantai: Bronius Andriukaitis, Vacys Garbonkus, Uogintas Kubilius (daugiausiai "intervuotas"), Jurgis Šenbergas, taigi, 6 iš Chicago, 3 iš Bostono, vienas iš Clevelando. Žinia, viešai paskelbta salėje buvo susirinkusiųjų sutikta audringomis ovacijomis. Kitą dieną iš skautijos vyresnių vadovų teko sužinoti daugiau apie dešimtuko dienų ir naktų pratimus Partizanų stovykloje.

Grupė lietuvių manifestantų Madison Square Garden salėje.

Daily News nuotrauka

(Nukelta 1 psl.)

Juozas Miklovas

LAIMĖJIMO KAINA

(Atkelta iš 1 psl.)

visai mažus nuostolius -- ką reiškia žmogaus gyvybė komunistiniame rojuje!

Iš viso iki šiol komunistai panašiais būdais sumaikino 99 lėktuvus ir 58 helikopterius.

Bet tai tik dalis tų nuostolių, kuriuos patyrė JAV karo aviacija šiame kare. Tiesa, ji ir tik ji išgelbėjo tą kraštą nuo komunistų pergales, tačiau už tai sumokėjo didelę kainą. 300 lėktuvų buvo numušti laike veiksmų prieš partizanus pačiame pietiniame Vietname, o 125 lėktuvai negrįžo iš karo veiksmų prieš šiaurinį Vietnamą. I ten buvo atlikta 16,000 skridimų, tokiu būdu nuostoliai siekia 0,72 nuošimtį t.y. didesnį negu antrojo pasaulinio karo metu. Kodėl? Ypač turint galvoje, kad šiaurinis Vietnamas kaip ir neturi savo aviacijos, o sovietų patiekto priešiškumui raketai buvo numušti tik 6 amerikiečių lėktuvai. Kiti buvo aukos mažiausio "moderniško" ginklo. Bendra prarastų lėktuvų suma siekia netoli 600, t.y. maždaug pusė visų V. Vokietijos turimų lėktuvų skaičiaus, o Vokietijos kariuomenė savo didumą yra antra po JAV laisvajame pasaulyje.

Palyginami dideli nuostoliai yra aiškintini tuo, kad dėl politinių sumetimų, JAV aviacijos veikla šiauriniame Vietname buvo labai apribota. Lakūnams leista pulti tik karinius tikslus, kurie paprastai yra labai maži -- koks nors tiltas, barakas, priešlėktuvinės raketos ir jų paleidimo įtaisiai. Norėdami juos paaiškinti, lakūnai priversti skristi žemai ir lėtai, arba išaukščiau "kristi" į savo taikinį. Abiem atvejais jie patys būna geru taikiniu priešlėktuvinėm patrankėm ir kulkosvaidžiams, kuriais komunistai labai gerai naudojausi.

Tragedija čia slypi tame, kad pradėjus šiaurinio Vietnamo bombardavimą, priešas dar visai neturėjo priešlėktuvinį raketų ir JAV aviacija galėjo su palyginti visai mažais nuostoliais sunaikinti visą šiaurinio Vietnamo karinį potencialą, kas greičiausiai jau būtų nulėmę karo eigą. Ligšiolinė taktika įrodė tik tiek, kad ir pa-

lyginti labai primityviomis priemonėmis galima padaryti gana daug nuostolių moderniškiems lėktuvams. Tai nesustabdė Š. Vietnamo karių siuntimą į P. Vietnamą. Šią savaitę prieš juos talkon net buvo iškviesti patys didieji bombonešiai iš Guamo salos.

Ačiū Dievui, JAV yra toks pasiturintis kraštas, kad gali leisti savo administracijai daryti klaidą po klaidos. Šiandien Vietname yra 2,200 karo lėktuvų, t.y. daugiau negu turi bet kuris kitas kraštas, išskyrus Sovietų Sąjungą. Aviacija, (čia turima galvoje ne tik Air Force, bet ir laivyno bei kariuomenės lėktuvai), išgelbėjo pietinį Vietnamą nuo komunistų užgrobumo. Jei kariams būtų leista išspręsti šią problemą savo būdu, ji jau būtų išspręsta. Deja, tai jiems neleidžiama ir už tai reikia brangiai mokėti. Su Dievo pagalba, tai turėtų suprasti ir politikai.

Svarstant būklę Vietname ir "liberalių" sluoksnių spaudimą administracijai neišplesti "per daug" karo šiauriniame Vietname, pravartu atsiminti vieną epizodą iš Korėjos karo. 1951 m. liepos mėn. smarkus JAV - Pietų Korėjos armijų priešpuolis padarė daug nuostolių komunistams ir gen. Ridgway jau norėjo tuo pasinaudoti ir pasistūmėti iki šiaurinės Korėjos šiauriosios vietos. Tie patys sluoksniai, kurie dabar spaudžia prezidentą Johnsoną ieškoti "politinių" sprendimų per derybas, tada spaudė prezidentą Trumaną siekti taikos Korėjoje. Komunistai, kurie iki to laiko nenorėjo jokių derybų, staiga davė suprasti, kad jie sutikę derėtis. Ir Trumanas, galvodamas apie 1952 m. rinkimus, ne tik sutiko derėtis, bet ir įsakė sulaukyti priešpuolį. Rezultate, taika vėliau buvo pasiekta blogesniu sąlygom negu kad būtų buvę galima pasiekti, nesustabdžius gen. Ridgway priešpuolį.

Primindamas tai, Joe Alsop teigia, kad ir dabar komunistai tikėtai sutiks su derybomis, kad jių pozicijom grės pavojus. Dėl to Alsopas teisingai įspėja prezidentą: "Talk yes, but keep the pressure on at maximum power". (Derėtis galima, bet spaudimą reikia išvystyti patį didžiausią).

Kalbant Vietnamo tema... T.C. Sorensonas savo knygoje apie prezidentą Kennedy teigia, kad prezidentas tikrai nieko nežinojęs apie sukilimo prieš Diemą ruošimą. Kaip žinia, po to sukilimo būklė tame krašte taip greitai pradėjo blogėti, kad dabar praktiškai pietinį Vietnamą reikia iš naujo užkariauti. Ir kokia kaina! Su Sorensono teigimu nesutinka kolumnistė Marquerite Higgins, kuri tvirtina, kad JAV pareigūnai su Washingtono palaikymu dalyvavo po perversmo planavime. JAV pasiuntinybė gavusi tokį įsakymą 1963 m. rugpjūčio 24 d. Nuo tada prasidėjo pokalbiai su vietnamiečių generolais, kurie pasibaigė lapkričio 1 perversmu ir Diemo bei Nhu nužudymu. Esą dokumentais galima įrodyti, kad CIA šefas John McCone dieną prieš sukilimą apie tai informavo patį prezidentą Kennedy.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

SOCIALINĖS APDRAUDOS PENSIJOS AMERIKOJE

(2)

S. BALTUSIS

PALIKUONIŲ PENSIJA

Kai numiršta tokie asmenys, kurie jau gavo senatvės ar nedarbingumo pensiją, arba kurie mirėties metu jau buvo sulaukę pensijos amžiaus ir buvo išdirbę reikalingą laiką senatvės pensijai gauti, bet pensijos dar neėmė, arba kurie dar nebuvo sulaukę pensijos amžiaus, bet iki jų mirties dienai jau buvo išdirbę ne mažiau kaip būtų reikėję dirbti senatvės pensijai gauti, jei mirties metu jie jau būtų sulaukę pensijos amžiaus, -- tam tikrą pensiją gali gauti įstatyme numatyti jų palikuonys, būtent:

a) vaikai iki 18 metų amžiaus, jei jie nėra vedę ar išteję, o jei kuris jų dar prieš 18 metų yra patapęs nedarbingas ir yra pasilikęs toks po to, tai ir jo 18 metų amžiaus;

b) našlė, neatsižvelgiant į jos amžių, jei yra pirmesniame punkte nurodytų vaikų ir ji juos globoja;

c) našlė, sulaukusi 62 ar daugiau metų amžiaus, neatsižvelgiant į tai, ar yra globojamų vaikų;

d) našlys, jei jis jau yra sulaukęs 62 ar daugiau metų amžiaus ir buvo mirusios žmonos išlaikomas, bet tik tuo atveju, jei tokia žmona paskutinių 3 metų laikotarpį prieš savo mirtį ar prieš tą laiką, kai jis įgijo teisę į pensiją, turėjo išdirbus bent 6 užskaitomas metines darbo ketvirtis, apie kurias jau yra kalbėta anksčiau;

e) tėvai, jei jie jau yra sulaukę 62 ar daugiau metų amžiaus ir buvo mirusio sūnaus ar mirusios dukters išlaikomi, ir d) divorsuota žmona, jei mirusis asmuo pagal teismo patvirtimą ar sudarytą sutartį turėjo teikti jai paramą ir jei ji globoja mirusiojo vaiką, turintį teisę gauti pensiją.

Be to, išskiriant punkte "c" nurodytą našlę, kai ji neturi globojamų vaikų, punkte "d" nurodytą našlę ir punkte "e" nurodytus tėvus, visi kiti čia aptarti palikuonys pensiją gali gauti taip pat dar ir tuo atveju, jei miręs asmuo ir neturi anksčiau nurodytų kvalifikacijų, bet paskutinių 3 metų laikotarpį dirbo ir buvo išdirbęs ne mažiau, kiek reikalinga 6 metinėms darbo ketvirtims užskaityti.

Toliau, kalbant apie punkte "c" nurodytą našlę ir punkte "d" nurodytą našlę, čia tenka dar pridurti, kad reikalaujamas iš jų santuokoj išbūtas laikas čia kalbamai palikuonių pensijai gauti yra tas pat, kaip ir žmonai ar vyrui, galintiems gauti šeimos nario pensiją, apie ką jau yra kalbėta anksčiau.

Čia aptarti palikuonys pensijos gauna: a) našlė, išlaikytas našlys ir išlaikyti tėvai, jei jų yra vienas, -- po 82 1/2 % tos sumos, kurią sudaro mirusiam asmeniui priklausiusi ar dar tik galėjusi priklausyti pilna pensija, apskaičiuojant šiam reikalui dar prieš pensijos amžiaus sulaukiant mirusių asmenų pensiją taip, kaip būtų apskaičiuota jiems sentavės pensija, jei mirties dieną jie būtų jau sulaukę pensijos amžiaus, tik šiuo atveju jau ima-

mas dėmesin ir uždarbistų metų, kuriais toks asmuo mirė,

ir b) kiekvienas vaikas ir išlaikyti tėvai, jei jie yra abu, -- po 3/4 dalis tokios mirusiojo pensijos.

Tačiau, jei kitaip apskaičiuojama visų palikuonių pensija, sudėjus į krūvą, išeina didesnė, negu nustatytas šeimos pensijos maksimumas, apie kurį jau yra kalbėta skyriuje apie šeimos pensiją, tai ji atitinkamai sumažinama.

Kai palikuonių, galinčių gauti pensiją, yra tik vienas ir tokiame palikuoniui priklausanti pensija, apskaičiuojant ją bendra tvarka, yra mažesnė, negu 40 dol., ji pakeliamą iki 40 dol., o jei yra 2 ar daugiau tokių palikuonių ir jiems priklausanti bendra pensijos suma išeina mažesnė, negu 60 dol., ji pakeliamą iki šios pastarosios sumos.

Nei našlė, nei našliui, nei tėvams, kai jie ima priklausantį jiems palikuonių pensiją dar nesulaukę 65 metų amžiaus, ir vien dėl to dabar jiems nėra sumažinama, kaip tai yra taikoma šeimos nario pensijai gaunančiai žmonai ar išlaikytam vyrui.

Palikuonys, kai jie yra kvalifikuoti ne vieni, bet dar ir kiti socialinės apdraudos pensijai, pavyzdžiui, savo asmeniška pensiją išsidirbusi našlė arba kai vaikai tuo pačiu laiku turi teisę į pensiją tiek pagal tėvą, tiek ir pagal motiną, abiejų pensijų tokiu atveju gauti negali, o gauna tik vieną jų, kuri yra didesnė.

Dėl prašymo palikuonių pensijai gauti čia irgi yra pasakyti tas pat, kas jau yra pasakyta skyriuje apie senatvės pensiją, tik dar reikia pridurti, kad sūnaus ar dukters išlaikyti tėvai savo išlaikymo įrodymus socialinė apdraudos įtaigai turi pateikti ne vėliau, kaip per 2 metus po tokio sūnaus ar dukters mirties arba po pripažinimo jų nedarbingais, jei toks įvykis yra buvęs (šiuo pastaroju atveju teisę į galimą ateity palikuonio pensiją užsitikrinti), neatsižvelgiant į tai, jei jie tokių 2 metų laikų dar ir nebūtų sulaukę to amžiaus koks pensijai reikalingas.

V. PENSIJŲ SUSTABDYMAS IR JŲ PABAIGA

Pensija sustabdoma visiems pensininkams, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra JAV piliečiai ar nepiliečiai, jei jie apsigyvena komunistiniuose kraštuose, išskiriant Jugoslaviją, Lenkiją, Bulgariją ir Rumuniją. Be to, asmenims, kurie nėra JAV piliečiai ir dar nėra JAV-se išgyvenę bent 10 metų, pensija sustabdoma, išskiriant žemiau nurodomą išimtį, taip pat dar ir tais atvejais, jei jie išvyksta ir į kitokius užsienio kraštus ir ten išbūna ilgiau, kaip 6 mėnesius laiko. Išimtis iš šios taisyklės daroma tik tiems, kas pensiją jau gavo dar prieš 1957 m. arba kurie yra piliečiai tokių kraštų, kurie jų duodamas socialinės apsaugos išmokas moka galintiems jas gauti JAV piliečiams, taip pat ir tada, kai jie iš tokio krašto būna išvykę, neatsižvelgiant į tai, kaip ilgai laikui. Sustabdytos pensijos išmokamos tik tada, kai pensininkas grįžta į

JAV ar tokį kraštą, kur jis pensiją gali gauti. Kai išvyksta į užsienį ilgesniam laikui, negu 1 mėnesis, apie tai turi būti pranešama socialinės apdraudos įstaigai; ji tokiu atveju suteikia ir visas smulkesnes šitokį reikalą išsiaiškinančias žinias.

Pensija pasibaigia, kai ją gaunantis asmuo numiršta. Be to, ji pasibaigia dar šiais atvejais:

a) vaikams, tiek kaip šeimos nariams, tiek kaip palikuonims, -- kai jie jau sulaukia 18 metų amžiaus (išskiriant nedarbingus) čia įeina ir nedarbingumo pensiją gaunančio asmens bei 72 ar vyresnio amžiaus pensininko šeimos nariai. Tas pat taikoma taip pat visiems palikuonių pensiją gaunantiems asmenims.

Be to, čia dar tenka pažymėti, kad senatvės pensiją gaunančio asmens perdideli uždabiai atsi-

lėpia tap pat ir pensijos priedą gaunantiems jo šeimos nariams, nes tie uždabiai, kai yra reikalingi atskaitomi iš bendros pensijos sumos ir kai dėl tokio perdidelio uždabio jis už kurį laiką pensijos negauna, tai ir jo šeimos nariai už tą laiką nieko negauna. Tačiau perdideli uždabiai pačių tokių šeimos narių ir uždabiai palikuonių liečia tik jiems patiems priklausantį pensiją ir dėl to galimi dėl jų uždabijų atskaitymai daromi vien tik iš pačių tokių dirbančiųjų pensijos.

Čia aptarti iš pensijos atskaitomi uždabiai apima ne vien uždabius iš socialinės apdraudos apimtų darbų, bet taip pat ir uždabius iš visokių kitų darbų.

Be to, apskaičiuojant šiam reikalui uždabius, dar elgiamasi taip: a) apskaičiuojant uždabius už tuos metus, kuriais išeinama į pensiją arba kuriais pensija pasibaigia (išskiriant mirties atvejį), o taip pat ir už tuos metus, kuriais pensininkas sulaukė 72 metų amžiaus (kiek tai liečia jo pensiją iki to mėnesio, kai 72 metai sueina), -- imamas uždabius visų tų pilnų metų, neatsižvelgiant į tai, nuo kurio mėnesio pensija pradėta mokėti ar nutraukta arba kuriam mėnesy suejo 72 metai.

b) apskaičiuojant uždabius už tuos metus, kuriais pensininkas numiršta, iš pensijos atskaitomas tik tas uždabius, kuris yra didesnis, kaip ta suma, kuri sudaroma paduginus 100 dol. iš tiek mėnesių, kiek mirusis tais metais gyveno, įskaitant čia ir tą mėnesį, kuriam jis mirė.

Taip pat pensininkas, kuris dar neturi 72 metų amžiaus, jei jis dirbo už JAV ribų tokį darbą, kurio neapima JAV socialinės apdraudos sistema, pensijos negauna už tuos mėnesius, kuriais toks darbas dirbamas 7 ar daugiau dienų.

Apie uždabius, kai dėl jų gali būti daromi išlaikymai iš pensijos, nustatyta tvarka reikia pranešti socialinės apdraudos įstaigai.

(Bus daugiau)

Iš Tiesininkų Žinios
Nr. 27-28, 1965 m.

Nepamirškite
pratęsti Dirvos
prenumeratą

VI. DARBAS PENSIJĄ GAUNANT

Kai pensininkas dar neturi 72 metų amžiaus arba nėra nedarbingumo pensininkas ir uždirba per kalendorinius metus daugiau, kaip 1200 dol., tai už tuos mėnesius, kuriais uždirba daugiau, kaip po 100 dol., iš pensijos išlaikoma po 1 dol. už kiekvienus 2 dol., uždirbtus per metus tarp 1200 ir 1700 dol., ir po dolerį už kiekvieną uždirbtą dolerį virš 1700 dol.

Jei per metus uždirbama ne dau-

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti.
Jūs galite atsiųsti paštui, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2 % išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMACK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyžų pasaulį! — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyžų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir palta.
MANHATTAN marškiniai.
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuvėje Jūs laukiami kasdien.
o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus pataravimas lietuvių kalboje.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LAPKRIČIO 18

Feodalinė valstybė Livonijos vardu prieš 3 šimtmečius išnyko iš Europos žemėlapių. Toje valstybėje tilpo vėliau nepriklausomomis tapusios Latvija ir Estija. Livonija išnyko nesupratusi to laikmečio ūkinį ir tautinį gyventojų aspiracijų, gi Latvija savo nepriklausomybę atgavo kito istorinio proceso dėka -- būtent kada tautos pradėjo reikšti pretenzijas į savo teises laisvai ir nepriklausomai nuo kitų gyventi.

Latvijos nepriklausomybės šventės (lapkričio 18) proga, latvių laikraščio Laiks redaktorius vedamajame rašo, kad "istorija įsakiama reikalauja, kad įvykius, brandusius šimtmečiais, jų sprendimo metu išgyventi ir įvykdyti privaloma atitinkamai kartai atitinkamame laikotarpyje. Jeigu toji karta turi drąsos priimti istorijos iššūkį, jei jos dvasinės jėgos atitinka to iššūkio apimčiai, jei tame istorijos žingsnių dundesyje ji girdi ateitį, tai ir istorija tą kartą laimina."

Laikotarpis tarp Livonijos žlugimo ir Latvijos atsistatymo buvo latvių tautai kupinas gražių kovų ir laimėjimų tautinio atgimimo, savos kultūros ugdymo ir tautinio susipratimo srityse. Didžiųjų permainų finale vyko ir kartų pakeitimas tautos aspiracijų srityje -- praityje liko priepaūdą nešę ir kovoję sunkiose sąlygose, o į naują ir viltingą kovą stojo karta, įtikėjusi laisvės galimybėmis ir įgijusi drąsos dėl jos aukotis. Ir taip toji karta atliko savo istorinį uždavinį -- iškovoję laisvę ir nepriklausomybę savo tautai.

Neatsižvelgiant į įvykių raidą Afrikoje ir Azijoje, Sovietų Sąjunga mano išlaikysianti įvykių raidą pasukusi šimtmečiais atgyventų pasaulio valdymo metodų praeitį. Niekas netiki tu archaizkų metodų amžinybe ir išsilaikymo galimybėmis. Tat ir latvių tautai, vėl laisvės nustojusiai, kyla prieš akis klausimas, ar yra pakankamai gerai pasiruošę ta įvykiams, jei istorijos ratas vėl pasisuktų pirmyn, taip kaip 1918 metais. Ar ši latvių tautos karta pasiruošusi priimti istorijos įsakią skirtą atsakomybę? Juos klausimus nėra tikro atsakymo, nes ir latviai pabrėžia, kad Latvijos ateitis yra tautos, kenčiančios

komunistų junga, rankose. O iš-eivijoje atsidūrusios tautos dalies uždaviniai byloja apie pastangas įtikinti tėvynėje likusius, kad čia daroma viskas paremti laisvės siekimui, rodyti tautos vienybės siekimui ir tikėjimui visų bendrai šviesesniais ateiviai. Tautos teisės į laisvę ir nepriklausomybę yra nedalomos ir tas siekimas yra bendras visai tautai, kur jos dalys bebūtų atsidūrę.

Tuose laisvės siekiuose ir darbuose latviai nėra vieni. Jų likimu dalinasi ir savo žingsnius derina lietuviai su estais, bei kitų pavergtų tautų atstovais. Graži ir prasminga solidarumo dvasia turėjo progos išryškėti ir pasireikšti Lapkričio 13 Manifestacijoje New Yorke. Toji dvasia gyva ir prasminga laisvinimo veiksmų darbuose. Bet dar ne viskas atsieta, dar ne visi darbai atlikti bendrojo kelio nutiesime. Nebent būtų pasitikiama praityje, trims Baltijos valstybėms laisvę augant ir bujojant, atsietais bendro darbo laimėjimais, įvairiomis sutartimis, konvencijomis ir pan.

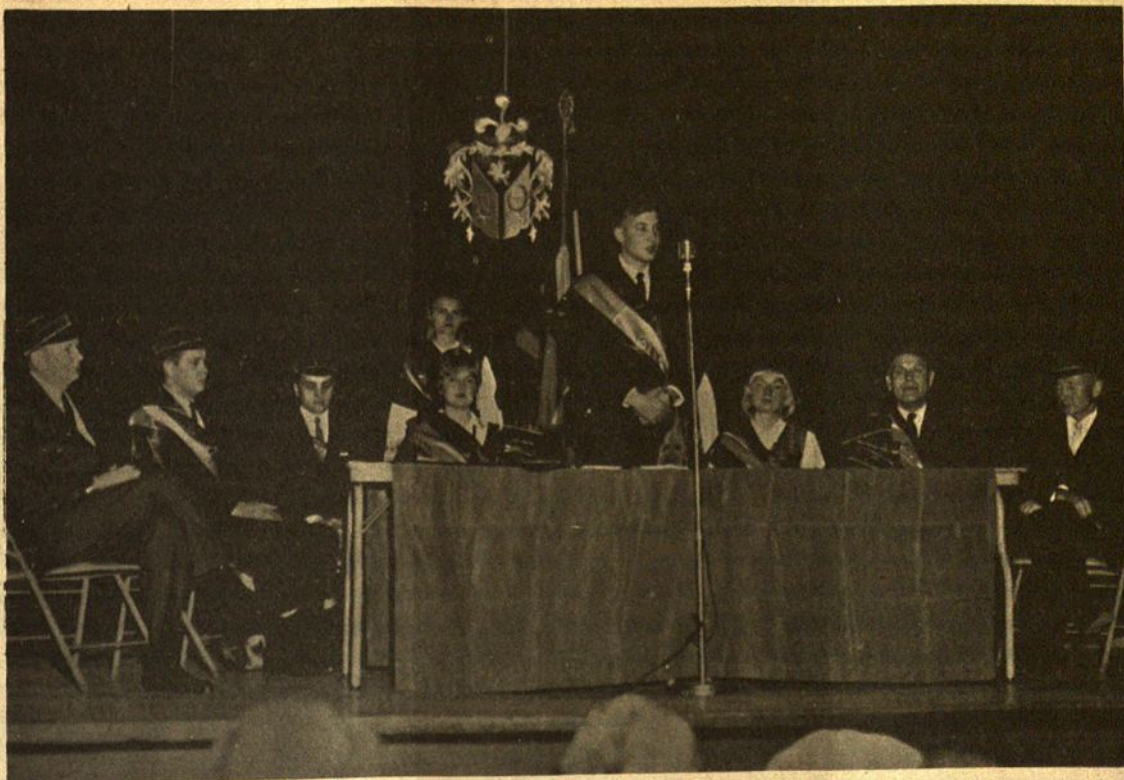
Nepriklausomybės šventės proga teikia galimybių susitikti ne vien viltims sustiprinti ir pasiguosti, bet ir pasvarstyti tiems darbams, kurie bendrųjų siekių programoje dar neatlikti, kurie laukia konkretnių žygių tolimesnei bendradarbiavimo dvasiai stiprinti ir plėsti.

Kaimynystė nėra vien geografinė sąvoka. Tai kartu įpareigojanti aplinkybė. Valstybinių sienų linija neprivalėtų būti užtvvara, bet jungtis, skirtinga kalba, savi kultūriniai, visuomeniniai, valstybiniai užsimojimai -- ne konkurencijai, bet vieni kitų paskatai. Tuo keliu einant, bendrai ir sutartinai kovojant, išauš laisvės rytas ne vienai kuriai Baltijos valstybei, bet visoms trims kartu. Tėbūnie tat Lapkričio 18 ne tik latvių, bet ir jų kaimynų šventė.

(J.Č.)

ISTORIJA, KURIA RAŠOME ŠIANDIEN

Lapkričio tryliktoji, pabaltiečių manifestacijos diena New Yorke, liks dideliu mūsų istoriniu įvykiu. Laisvės šauksmą išgirdo ir tie, kurie nenori jo klausy-

Naujoji Korpi! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdyba perima pareigas. Iš kairės: Tėvūnas Vytautas Kasniūnas, narys Kęstutis Cicėnas, vyr. vald. pirm. Rimas Staniūnas, vicepirm. Kristina Sabaliauskaitė, kalba pirm. Algis Modestas, sekr. Ramunė Jurkūnaitė, išdin. Juozas Žvynys, LA Sambūrio pirm. V.A. Račkausko nuotrauka

IŠKILMINGA NEOLITUANŲ SUEIGA

Vakare pilnutėlė Jaunimo Centro rūmų didžioji salė neolituonų, filijų ir jų artimiausių bičiulių, šeimų narių. Graži įvado žodžių sueiga pradeda NL Chicagoje pirmininkė Elvyra Kavaliūnaitė. "Stabtelėkim - žvilgtelėkim praityn, nes ji yra pamokanti, o dar daugiau, paskatinanti ateiviai" -- taria pirmininkė. Ir trumpai aptaria šūkio "Pro Patria" vykdytojų 43-ų metų kelią. "Korporacija iš 13 jos steigėjų išaušo šiandien į vieną skaitlingiausių korporantiškų šeimų. Šūkiu "Pro Patria" Neo-Lithuania žengė Tėvynėje, tuo pačiu šūkiu jaunieji akademikai drįso išeiti naujose svežiose vietovėse. Bet jie neįvydo ir išliko gyvi ir dar tvirtesni... Manau, šiandien galima teigti, kad lietuviškoji visuomenė yra užtikrinta, jog Korporacija NL randasi didelio uždavinio vykdyme ir kad josios šaunūs jaunimas pasimtasias pareigas atliks bet kokioms aplinkybėms esant. Vivat, Crescat, Floreat!"

Sueigoje tradicinėmis apeigomis pakelta 12 junioryų į seniorus, uždėdant jiems seniorų spalvas ir ženklą. Štai jaunieji seniorai: Zita Barauskaitė, Nijolė Cijonėlienė, Audronė Jasūnaitė, Marytė Jonikaitė, Rita Kavaliūnaitė, Danguolė Šukelytė, Alvydas Jonikas, Vytautas Kasniūnas,

tis. Nors viešai apie jį nekalbės, nors nutylės, tačiau gerokai susirūpins, nes kas akis bado, to ignoruoti negalima. Keliolikos tūkstančių žygiuojančių kultūringos minios, atstovaujančios jaunimą, patį brandžiausią ir vyresnį amžių, žinančios tikslą bei siekius, savu noru suplaukusios laisvės žygį, pasaulis dažnai nemato.

Nuoširdi pagarba ir padėka reikština prelatui J. Balkūnui, A. Mažeikai, A. Budreckiui, A. Sniečkui, J. Miklovui, R. Kežiui -- šios manifestacijos organizatoriams, -- LB apylinkėms, aktyviai žygin raginusioms ir talkinusioms, ir didžiulei ryžtingų lietuvių miniai, nepabūgusiai nuovargio, išlaidų, suplaukusiai net iš labai tolimų vietų.

Šis žygis ne tik atkreipė dėmesį į vergijos suklupdytas Pabaltijo valstybes, bet atsivėrė šios šalies palaidos minties gyventojų paskutiniu laiku neatsakomings veiksmus. Koezistencijos nuotaikos vergijos naudai lietuvių nesuklupdė, neapgalvoti pareiškimai jo nepalaužė, -- jis liko laisvės siekiančiu, kultūrą kuriančiu, žmoniškumą skleidžiančiu pirmuoju pasaulinės visuomenės nariu.

Ši manifestacija tebūna mūsų veržlaus atgimimo pirminė pradžia.

Vytautas Volertas,
JAV LB Tarybos
Prezidiumo Pirm.

Vytautas Misiulis, Vytautas Nakas, Linas Petravičius ir Šarūnas Valiukėnas. Su juniorais savo tėvūnį ir magistras K. Sabaliauskaitės vardu atsisveikino Vy-

nės Sąjungos vardu, kvietė korporantus -- šios sąjungos darbo barus.

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio Chicagoje vardu svei-

Į korporacijos šventę atsilankę, iš kairės: Ona Biežienė, dr. Liūdas Zibas, Stella Jakubonienė, dr. Steponas Biežis, Bronė Kalvaitienė, Jurgis Jakubonis, Irena Zibienė, dr. Antanas Juozaitis, Verna Olienė, ir Antanas Kalvaitis.

tautas Kasniūnas, pasidžiaugdamas juniory gražiū atsinešimu į juniory uždavinius ir dėmesį Korporacijos sampratai. Jaunųjų seniorų vardu kalbėdama Danguolė Šukelytė pareiškė džiaugsmą įsijungiant į pilnateisius LN narius ir pažadą dirbti "Pro Patria". Sen. Šarūnas Valiukėnas seniorų vardu pareiškė, kad kai kieno peršama mintis, esą juniorams nereikia galvoti, užtenka tik viską, kas vyresniųjų sakoma, priimti ir išmokyti. Jiems, jauniems seniorams, nepriimtinas siūlymas. Jie junioraudami galvoje, svarstė neolituoniškąsias problemas, susipažinę su jomis, supratę kolegiškumo prasmę ir reikšmę ir tokiais būdais ateina į eiles dirbančiųjų. --

Jaunuosius seniorus -- es NL vardu pasveikino Elvyra Kavaliūnaitė, linkėdama, kad jų šios dienos mintys ir pasinėsimas darbiui sekmingai pildytųsi gyvenime.

Korporaciją sukaities proga sveikino Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pirmininkas, NL fil. J. Bachunas. Pirmiausia fil. Bachunas perdavė Korpi! Neo-Lithuania Garbės Nario B.K. Balučio nuoširdžius sveikinimus ir linkėjimus, kuriuos jam įdavė šis garbusis neolituonas, viešint Bachunams Londone. Ta pačia proga J. Bachunas pasidžiaugė Ministerio B. K. Balučio fiziniu pasilaikymu ir išstverme lietuviškiems darbams. Sueiga šiuos sveikinimus ir pareiškimus sutiko ir palydėjo ilgu plojimu. Savajame PLB vardu sveikinime, J. Bachunas džiaugdamasis, vis augančia Neo-Lithuania, skatino aktyviai jungtis į bendrinę lietuviškąją veiklą ypač 1966 jaunimo metais, taip pat talkinti pasaulio lietuvių jaunimo kongreso ruošoje ir, pabaigai priminė NL reikalą atkreipti savo dėmesį į trečios ar net ketvirtos kartos amerikiečių lietuvių jaunimą, jį įtraukti į lietuvišką veiklą, ar lietuviškas organizacijas.

Fil. T. Blinstrubas, sveikindamas nuotaikingais žodžiais Neo-Lithuania Korporaciją ir jaunuosius šios dienos solenizantus -- seniorus, Amerikos Lietuvių Tauti-

nimas, kaip kad yra šiandien. Džiaugdamasis NL sutvirtėjimu iš-eivijoje iki tokio laipsnio, kad jau visų padalinių vadovybės ir visa vyriausioji valdyba patikėta čia iš-eivijoje mokslus einančiam ar jau juos baigusiam jaunimui, kvietė visus į darnų, ryžtingą darbą pilna lietuviška dvasia, pasitikint savimi ir savąja tauta, jos kultūra ir ateitimi.

Trumpus, nuoširdžius sveikinimus pareiškė Akademikų jų skautų Korpi! Gintaras ir Akademikų Skautų Draugovės atstovai. Teko patirti, kad jau sueigai pasibaigus salę pasiekė latvių studentų Korpi! Lethonia ir estų studentų Korpi! Fraternitas Estica telegramos.

Pravedusi šią iškilmingąją sueigą NL Chicagoje pirmininkė Elvyra Kavaliūnaitė ir visa josios valdyba baigė savo darbo kadenciją ir čia pat perdavė pareigas naujai spalio 24 d. išrinktajai valdybai pareigomis pasiskirsčiusiai: pirmininkas Algis Modestas, vicepirm. -- Kristina Sabaliauskaitė, išdininkas -- Juozas Žvynys, v. narys -- Kęstutis Cicėnas ir sekretorė -- Ramunė Jurkūnaitė. Sueiga baigta Gaudeamus...

Perimdamas pareigas A. Modestas tarp kita ko tarė: "Korporacija yra man antroji motina tėvynė, kur aš jaučiuosi, lyg turėdamas žalią Lietuvos laukų kilmą po kojų... Mums jauniems nereikia įrodinėti būti lietuvių. Mes savo tauta didžiūojame, turim naujų idėjų ir naujų kelių savo tautos reikalavimams ir garsumui... Jūs, mieli filisteriai, esat Korporacijai Kudirkos stulpai... Ne vienas iš jūsų lietuviųbės įrodė koncentracijos stovyklose, kalėjimų rūsiuose, priešui mušant ir kankinant... Ir nei vienas iš jūsų nepalūžot tremties kelyje... Ištieskit savo ranką mums jauniems: savo patyrimu, savo darbu, savo patarimais... Draugystė mūsų amžina..."

Po sueigos toje pat salėje vyko vakaronė, dalinantis įspūdžiais, mintimis bei mėzgant pažintis ir visiems drauge linksminantis, nes čia pat aidėjo darnios orkestro šokių melodijos, o jų įtarpomis skambėjo jaunimo dainos ir lietuviškieji žaidimai.

Baigiant Korpi! NL Chicagoje šventės apybraižą, tinka priminti

Pirm. Elvyra Kavaliūnaitė, lydimą (iš kairės) magistrės Kristinos Sabaliauskaitės ir vyr. vald. arbiter elegantiarum Uosio Juodvalio, uždėda seniorės kepuraites naujai pakeltoms kolegėms.

V.A. Račkausko nuotrauka

kindamas fil. dr. J. Juodikis priminė uždavinį lietuviui studentui, santykiuojant su amerikiečių ir kitų tautų akademiniu jaunimu, būti lietuvių tautos laisvės šaukliu, kovotoju ir tiesos liudytoju. Korpi. Vyriausiosios Valdybos Pirmininkas R. Staniūnas, sveikindamas chigagieškus metinės sukaities proga, paryškino, kad niekad anksčiau nebuvo taip ryškus šūkio "Pro Patria" įprasmi-

ti Tėvo J. Raibužio SJ neolituonams pamaldų metu pamokslas paskytieji žodžiai (laisvas atsakojimas): kai prieš keletą metų pasklido žinia, kad atsikuria Neo-Lithuania, džiaugėmės tuo mi. Šiandien, kada matome, kad ši organizacija telkia vis daugiau ir daugiau mūsų atžalyno, kuris ryžtasi dirbti ir augti lietuvių, džiaugiamės keleriopai daugiau. (mv)

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trukumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinintas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

**ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite**

"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBU

KAILIŲ PREKYBĄ
ĮVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė
RADIO, RAŠOMOS IR
SKAČIAVIMO MAŠINOS
MUZIKOS NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS
2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Puošmena ir Agonija

Jurgis Gliuda - Los Angeles puošmena. Jau vien dėl to, kad mūsų čia mėgiama žodžio tariant - laureatas, ir ne betoks, o keturgubas. Tris laur vainikus užsidėjęs iš Draugo už romanus, vieną vainikėlį iš Dirvos už novelę. Silpnės kaklas neatlaikytų tokio svorio.

Nemokėčiau pasiaiškinti, kodėl ligi šiol nieko nėra šiau "iš esmės" apie gausius Jurgio Gliudos romanus, kuriuos mėgo skaitytojai ir vertingiesiems už kitų rašytojų darbus pripažindavo mūsų literatūros ekspertai (jeigu ekspertais tektų laikyti laikraščių sudaromas konkursų komisijas). O aš irgi skaičiau ne vieną iš tų romanų, kartais ne be įdomumo, ir netingėdavau ką nors apie jį parašyti ir įspūdžiais su kitais skaitytojais pasidalinti. Tik vis nieko apie Gliudos veikalus.

Teisybę sakant, savo tylėjimo priežastį tegalėčiau surasti nebent tik vieną, - varžymasis. Juokinga priežastis, ypač kad ji pagrįsta daugiausia paskalomis, kuriomis rimtas žmogus nepriimtų tikėti. Bet aš, matyt, dar nesu rimtas, nes paskalos mane paveikia. Ir kaip nepaveiks, kai iš įvairių kolegų ir bendrapištamų daug kartų vis girdėdavau, kad po kiekvieno naujo laur vainiko laimėjimo Gliuda, esą, vis labiau eidavo išdidyn, kol galų gale nepalaužiamai įsitikino, kad yra tikras genijus. Ir kad jis rašas ne tik daug, bet ir greitai ir, svarbiausia, iš karto vienu prisėdimu parašas daugybę puslapių taip, kaip reikd ir kaip geriau nebe galima. Ir galiausiai, jog jis tikis kad kiekvienas jo naujai parašytas romanas esąs vertas tų metų aukščiausios premijos, ir jeigu kuriais metais jis jos negaunąs, tai pirmiausia labai nustembąs, o paskui supykstąs...

Matot, kokie gandai ir paskalos ne kartą slankiodavo mūsų mieste. Mane tati pradėdavo bauginti. Tikrai, ne tik bijau, bet ir vengiu genijų. Ne tiek dėl to, kad į akivaizdoje tu pajunti savo apgailėtiną menkystę. Tugali būti tikras, kad su genijumi tūnesusikalbėsi, jeigu jam kur nepritarsi. Niekada kitaip netikinsi, nei jo, nei jo gerbėjų. Tik be reikalo jį užgausi, įsiutinsi, sunervinsi.

Genijus mėgsta priešus, jų ieško, kiekvieną aiškiau dar nepasiskiusį įtaria, kad šisai jam pinkles spendžia. Toje kolizijoje su nedraugišku pasauliu genijus randa vis naujo įkvėpimo, vis kiekiau užsigrūdina ir taip dar daugiau genialėja. Vienintelis būdas genijui nuraminti - palikti jį ramybėje. Vienintelis kelias padėti jam visiškai neatsiplėšti nuo šios žemės ir galutinai nepamišti padangų žemėlapiuose - niekur jam netrukdyti, nedrumsti, neerzinti, leisti kurti vis geriau, o kai kada vis blogiau ir blogiau...

Laimei, tos rūšies gandai apie Jurgį Gliudą ir pavyduolių leidžiamos paskalos beveik nepasitvirtindavo.

Jau keliolika metų čia gyvename ir geriausiai sugyvename. Ramesnio, lygesnio, pozityvesnio ir švelnesnio žmogaus greit ne nesurasčiau kitų pažįstamų tarpe. Nors jis niekada neieškojo, taip sakant, artimesnės socialinės draugystės, bet per tą kelio-

lika metų vis tekdavo daugiau nei keliolika kartų susitikti, pasikalbėti, net kiek padiskutuoti įvairiuose pobūviuose, minėjimuose, laureatų pagerbimuose, uždaru klubų sąsąskrydžiuose.

Mūsų angelyne, atvirai kalbant, šalia Juozo Tininio ir kun. P. Celišiaus, kurie žydi tolerancija, draugiškumu ir tvirtu nusistatymu visur pirmiausia atrasti tik vaizgantiškus deimantus, aš gangreit nežinočiau kito tokio, tik dar pozityvesnio ir dosnesnio mūsų kultūrinio vertybių suradėjo ir iškėlėjo, kaip Jurgis Gliuda. Jeigu mes kurie kiti išmatome kur dar tik mažiūninius deimantus, šisai dažnai atranda deimantus.

Tiesa, gerokai anksčiau, dar senovėje, ir Gliuda buvo piktesnis, papolemuodavo su savo literatūriniais priešiniais, pats juos užpuldavo ir būdavo puolamas. Bet nebe dabar. Kas pastaraisiais laikais sekavo Gliudos straipsnius kultūriniais klausimais Drauge ar Los Angeles lietuvių meninio gyvenimo įvykių recenzijas, sutiks, kad jo vertinimai dažniausia būdavo labai pozityvūs ir net entuziastiški. Taip pat ir mūsų čia grupiniuose pokalbiuose ar laureatų minėjimuose. Kartais būdavo net nesmagu, kai dėl kurio nors rašytinio, tapybino ar valdybinio fakto galvoji ir tą įsitikinimą atvirai pasakai, jog tai yra dar niekas, joks įvykis, net neteikiantis medžiagos įdomiems svarstymams. O Gliuda išdėsio, jog čia būta labai įdomaus dalyko, minėtino įvykio, jog tai patraukliai įsilię į didžiųjų menų panoramą ir kad čia keliamos labai svarbios būties problemos. Arba vėl kai koks kitas įvykis ne man vienam atrodo tik vargas mėgėjiškas bandymas, beveik beviltiška pastanga šiaip taip iškovoti iš nuosmukio, o Gliudai tati - jau renesansas...

Beje, šiame teigiamame, kone deimantiniame Gliudos charakteryje liko vis ir šiek tiek genijinio pobūdžio rezervų. Pvz., nuo pat įsisteigimo pradžios jis nesutiko būti Dailių Menų klubo nariu ir nors vėliau ne kartą kviečiamas ir svečiu būvdamas jų pobūviuose, sykį man pareiškė gal ir teisingą vienu vakaru savo nusivylimą: negilu, paviršutiniška, neįdomu. O kai už "Ikaros sonatos" romaną, turbūt per klaidą teisėjų komisija nepaskyrė jam tų metų LRD premijos, Gliuda raštu pranešė valdybai, jog išstoja iš Lietuvos Rašytojų Draugijos...

Tatati būtų atvejai, kurie vieną kitą pavyduolių leidžiamą paskalą truputiuką lyg ir patvirtintų. Bet dėl to nederėtų kraštutiniškai erzintis. Individualizmas, temperamentas, ekscentriškumas yra ne svečiai, bet nekarant šeiminiškai dažno rašytojo, aktorius ar dailininko prigimtyje. Ir iš Rašytojų Draugijos ne vienas Gliuda yra išstojęs. Būta ir kitų, tą patį dariusių, - ar kad laureato vainikas kam kitam nevertingai buvo ant galvos uždėtas, ar tik dėl to, kad kurio valdybos nario nosis jam visiškai nepatinka.

Ir štai ateina laikas, kai varžymosi jausmas išdyla, nes jam gal ir nebūta tikro pagrindo.

Bet jo vieton kyla kitas - nustebimas. Nesuprantu, nesuvokių, nežinau, kaip galima taip daug ir apie viską tiek prirašyti! Ekono-

miškai rašytojas yra proletaras, kaip ir mes daugelis, pelnantis sau duoną nelengvu darbu automobilų pramonėje. Ar jūs girdėjote kur apie fabriky darbininkus, parašančius ir išspausdinančius labai daug knygų? Net ir Sovietų Rusijoje jų nebesigirdi. Jei kur fabriky darbininkai išspausdino keletą ir neblogų knygų, tai niekur jie toliau nebėra fabriky darbininkai.

Tik trumpais laisvalaikiais dalyvauti visuomeninių ir kultūrinių sambūrių maišatyje, laikraščiams dažnokai paruošti straipsnių, kas antri treči metai parašyti po romaną bei kiek apysakų, be to, porą ar daugiau draminių veikalų scenai, - vis dėlto yra kažkas nepaprasta. Aišku, kad reikia tuo pilnutinai gyventi, atsiduoti su kiekviena savo kraujo ciele, virpėti, degti ir sugebėti rašyti labai skubiai, be galo greitai.

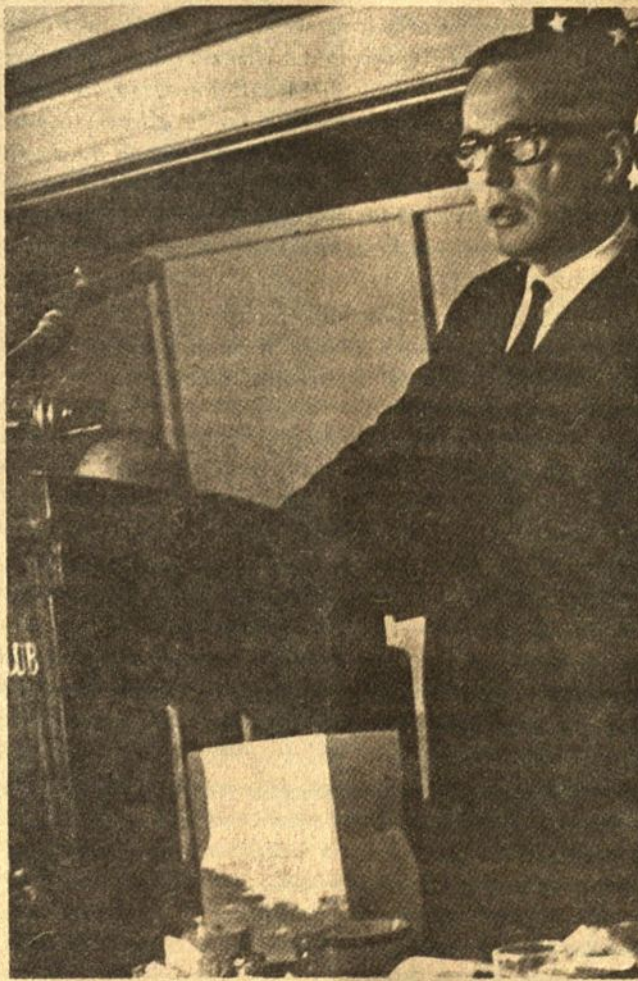
Tas nustebimo jausmas man ypač sustiprėjo, ką tik iš Nidos gavus naujausią Jurgio Gliudos 400 puslapių storio romaną (taip jis jį vadina) -- AGONJA. Retai puikus vardas knygai, nors ir nelietuviškas, "mediciniškas", tačiau trumpas, reikšmingas ir daugeliui suprantamas. Lietuviškai tai būtų -- mardėjimo būseną ar pats mardėjimas, paskutinės skausmingos ligonios valandos prieš mirtį. Gliudos pastaro-

jo veikalo agonija tai ne vieno žmogaus, o visos lietuvių tautos ir jos ano meto vadų mardėjimo būseną mažiaug dviejų savaičių laikotarpyje - ne mirštant, bet su raudonarmiečių divizionais ir bolševikinių chloroformu smurtiškai nužudant Lietuvos nepriklausomybę.

Valstybinės nepriklausomybės ir tautinės laisvės neįmanoma užmušti vienu smūgiu ar vienu šūviu. Teroras, draskymas, chloroformavimas čia užtrunka ilgai, negu paralyžiuoto ligonio ar mirtinai sužeistojo mardėjimas prieš galą. Šią tragediją, kurią lietuvių tauta išgyveno 1940 m. birželio mėnesio dviem pirmosiomis savaitėmis ir kurią daugelis išjautė, bet tik nedažnas suvokė, nei suspėjo suvokti visu jos prasmės ir pasėkų pilnumu, Gliuda užsimojo apiešti vaizdingiau ir spalvingiau, negu apie tai ligšiol buvo galima skaityti įvairioje mūsų politinėje ir menmarinėje literatūroje, žinoma, išskiriant Igno Šeiniaus "raudonuosius vnanus".

Kaip daugelio vyresniųjų, taip ir mano, šis "romanas" buvo artimai išgyventas, visa agonija ligi dugno išsrėbta, kol ji pasibaigė išbėgimu į Vakarus trim dienom praėjus nuo bolševikinės okupacijos pradžios. Bet ji vis įdomu prisiminti, ypač kai Gliudos šio veikalo tema yra grynai politinė, visuomeninė bei psichologinė, kas lengvina ir net pareigoja žurnalistinį įsikimimą į diskusiją. Ką jis savo knygoje pasakoja ir kaip tat jam pavyko, mėginime žvilgterėti poroje sekančių akimirkų.

GARBINGOJE DIRVOJE

Alfonsas Milukas kalba apie sovietų koncentracijos stovyklas.

Kai šių metų pavasarį po ilgų dešimtmečių pavyko prasiskverbti į šią pusę geležinės uždangos, kai už savęs palikau šaltus, apsnigtus Rusijos plotus, kojom tvirtai atsistojau galvoje, atbandžioje Prancūzijos žemėje.

Išlipus iš lėktuvo, Maskva-Paryžius, žemė čia kvepėjo itin maioniai. Osuradęs šiam mieste pažįstamų lietuvių ir pats emiautakusti. Pirmąkart čia išvydau Dirvą, kurios okupuotoje Lietuvoje

nebuvo tekę matyti. Ir džiaugsmingai peržvelgdamas Dirvos skiltis, rankiojau laisvam pasauli išaugintus, man tiek daug sakančius dirvininkų daigus.

TRYŠ VYTAUTAI

Pasilgti, virš 20 metų negirdėti, senų pažįstamų vardai. Dar ir šiandien, pusei metų praslinkus, neturiu kito galimumo juos susitikti -- kaip Dirvos skiltyse.

DAINOS

LITHUANIAN SONGS

ALDONA STEMPUŽIS MEZZOSOPRANO
STUTTGART SYMPHONY ORCHESTRA
DARIUS LAPINSKAS CONDUCTOR

ALDONOS STEMPUŽIENĖS
PIRMOJI PLOKŠTELĖ

SU STUTTGARTO SIMFONIJOS ORKESTRU
REKORDUOTA VOKIETIJOJE.

DARIAUS LAPINSKO 12 liaudies dainų
ciklas.

MERGAITĖS DALIA

Kompozitorių Račiūno, Jakubėno, Banaičio, Gruodžio, Šimkaus kūriniai.

Dirigentas DARIUS LAPINSKAS

Albumo įrašai ir 22 dainų tekstai lietuvių ir anglų kalbomis.

Gražiausia dovana kiekvienam lietuviui ir svetimtaučiu.

MONO \$6.00, STEREO \$7.00 (USA dol.)

Užsakymus siųskite su šia atkarpa

FINE MUSIC RECORDS

4249 Lambert Road

Cleveland, Ohio 44121

Prašau man atsiųsti Aldonos Stempužienės plokštelės MONO egz., STEREO egz. Siunčiu dol.

Užsakytojo vardas, pavardė

Numeris ir gatvė

Miestas, valstybė, zip code

Arba nurodykit adresą kam siųsti kaip kalėdinę dovana. Čekius išrašykite FINE MUSIC RECORDS.

Tebūnie man leista juos pasveikinti per Jūsų laikraštį, pirmąkart Clevelande atsilankiusiam, iki linksmus, gyvus Jus pamatysiu sveiki būdai vyrai, vienos Dirvos artojai! Ir Vytautai, šaukusis apžvalgininke (V.M.), ir vokiečių žemės esantysis (V.A.) kurį tik praskristi galėjau, ir Vytautai-Aleksandrai, kurio net atvaizdą jau spėjau Dirvoje užtikti (V.A.R.) gerų linkėjimų iš Lietuvos Jums, kaip ir visiems Dirvos skaitytojams.

KAI TENKA APSILENKTI

Artėjo ilgai ruoštas, seniai lauktas veiklių Amerikos lietuvių Lapkričio Tryliktos laisvės žygis į New Yorką. Tuo pačiu metu įvyko ir kita akcija kovoje už pavergtų tautų laisvę, šešiolikis metinis susirinkimas Clevelande plačiai išsišakojusios amerikinės organizacijos -- All American Conference To Combat Communism. Buvau pakviestas kaip syk šiam susirinkime dalyvauti, pakalbėti, ir štai proga man Clevelande apsilankyti.

Norėsis, kaip ir visiems negalėjusiems patiems dalyvauti pabaltiečių žygyje New Yorke, vistik plačiai sužinoti, kas tenai pasiekta. Tačiau, manyčiau, kad vertas dėmesio ir nušvietimo bus ir lapkričio 12-13 dienomis Clevelande įvykęs All American Conference susirinkimas.

KAI KURIE SUTIKTIEJI KOVOTOJAI

Vienas iš pagrindinių šios organizacijos veikėjų, dirbęs jos centre Washington'e kartu su savo žmona, yra Donald L. Miller. Abu jiedu buvo atvykę ir veikliai dalyvavo šiemetiniame susirinkime Clevelande. D.L. Miller, tiesa, daug keliauja po Azijos valstybes, kurios reikalų yra žinovu. Žymų domėjimusi Baltijos valstybėmis, ir ypač Lietuva, parodė ir kitas kalbėtojas ejęs Pietų Viet-

namo Ambasadoriaus pareigas Jungtinėse Amerikos Valstybėse, ponas Pham Knac Rav.

Nepaprastai gilių įspūdį darė jautrus, tautos kančia persunkti žodžiai, kuriuos kalbėjo ukrainietis buvęs D.P. o dabar John Carroll universiteto profesorius Dr. Michael A. Pap. Kaip žalbo šviesą jo žodžiai atidengia tikrovę ir skina prislėgtųjų tautų išgyvenimų vaizdais, arba rodo daug kieno nepateisinamą apatią šitokiai istorijos eigai. Daugel kartų jis grįždavo kalboje prie Rytų Europos istorinėms valstybėms, ir ypač Lietuvai, daromų skriaudų.

Atskirai tenka minėti gilaus, šviesaus proto kovotoją prieš marksizmo ir jo pasekėjų teorijas -- Dr. Richard V. Allen iš Georgetowno universiteto Strateginių Studijų Centro. Jis ir pats nemaža svarbaus pasakė, ir kaip moderatorius, susirinkimo dalyviams ar kitiems kalbėtojams daug padėjo susiorientuoti sunkesniais klausimais.

KELETAS ATSKIRŲ MINČIŲ

Dr. Michael A. Pap citavo vieną Kanadon 1961 metais iš Tarybų Sąjungos atvykusį profesorių.

"Tarybų Sąjungoje -- stenkis negalvoti. Jei pradėjai galvoti -- tik nerašyk. O jeigu jau parašei -- jokių būdu nespausdink. Ir jei prisieitų atspausdinti -- tuoj pat atšauk."

Ypač stiprus buvo patriotiškojo ukrainiečio apeliavimas, kad jau užtenka jo tautos dedamų aukų už nepriklausomybę, kai ji dvidešimtį nuošimčių tautos kraują yra atidavusi.

Man buvo itin nemalonu, kai iš atskirus paklausimus negalėjau duoti atsakymų apie tremties laikotarpio sutikimų ukrainiečių gyvenimą ar likimus -- kai tuo

(Nukelta į 7 psl.)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTOVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Spalio 31 d. p.p. Bartkų rezidencijoje Beverly Shores, Ind. įvykusio Dirvos vjaus organizatoriai ir vykdytojai. Sėdi iš kairės: Valerija Šimkienė, Vincė Jurkūnienė, Bronė Paplėnienė, Cezaris Modestavičius, Danguolė Bartkuvienė, Genė Modestavičienė. Stovi: Kazys Pocius, Teodoras Blinstrubas ir Mečys Šimkus.

Vjaus šeimininkė Danguolė Bartkuvienė neolituanių, padėjusių praveisti vajú tarpe. Iš kairės: Kristina Sabaliauskaitė, Jūratė Jokubauskaitė, Danguolė Bartkuvienė, Ramunė Jurkūnaitė ir Elvyra Kavaliūnaitė.

Elena Pocienė, pulk. Bronius Pulkauinkas, Bronė Paplėnienė ir Kazys Pocius.

Šimtininkai ponai Jurčiai su Bronė Paplėniene (vidury) ir inž. Eug. Bartkum.

Neolituani rūpinęsi svečių priėmimu, iš kairės: Eugenijus Kniukšta, Romas Česas, Kristina Sabaliauskaitė ir Algis Jurkūnas.

Vjaus pasekmėmis patenkinti Dirvos bendradarbis dr. Juozas Jurevičius ir Bronė Paplėnienė.

REKORDINIS DIRVAI PAREMTI VAJUS

Surinkta \$1,661.00

Mūsų tremties periodinė spauda yra ne komercinio, bet mūsų kultūrinio, politinio gyvenimo apraška. Karts nuo karto ji reikalinga paramos, aukų. Skaitlingesnė, aktyvesnė, turtingesnė grupė pajėgia geriau paremti laikraštį, išreiškiantį jos kultūrinį gyvenimą ir politines aspiracijas.

Tautininkų organas Dirva nesudaro išimties. Ji taip pat reikalinga tokios paramos. Vienas iš geriausių būdų lėšoms telkti yra vajú. Praeityje Dirvai turėjome visa eilę tokių vajú. Bet sekmadienį, spalio 31 d. Beverly Shores, Ind. įvykęs vajú svetinguose Danguolės ir inž. Eugenijaus Bartkų namuose, turbūt sumušė visus ligi šiol buvusių rekordus. Per keletą valandų mažiau negu penkios dešimtys žmonių sudėjo \$1661.00 Dirvai paremti.

Vajui didelės įtakos turėjo ALT S-gos sekretorė Danguolė Bartkuvienė. Ji buvo visur ir niekas jos prašomas negalėjo atsakyti Dirvą paremti. Nemažiau uoli buvo ir mūtų tautinio gyvenimo reprezentantė Bronė Paplėnienė. Joms ir kitome talkininkėms tenka didžiausia padėkos dalis už pasisekusį vajú.

Šiame ALT S-gos valdybos suruoštame vajuje padėka visos tautinės visuomenės priklauso svečius vaišinusiam inž. Eugenijui Bartkui, Broniui ir Onai Pulkauinkams, Mečiui Šimkui, neolituaniams: Jūratei Jokubauskaitėi, Elvirai Kavaliūnaitei, Kristinai Sabaliauskaitei, Ramunei Jurkūnaitei, Eugenijui Kniukštai, Romui Česui, Algiui Jurkūnui, Genei ir Cezariui Modestavičiams, Vincėi Jurkūnienėi ir visiems, kurie taip uoliai ėmėsi ir pravedė šį rekordinį vajú.

V. A. Račkauskas

P A D Ė K A

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba ryžosi paremti Dirvą ir sustiprinti jos leidėją — Vilties Draugiją. Tam reikalui Sąjungos sekretorė Danguolė Bartkuvienė ir buvęs Sąjungos pirmininkas Eugenijus Bartkus sukviė į savo namus (Beverly Shores, Indiana) Dirvos skaitytojus ir bičiulius pobūviui-arbatėlei, kurios metu ištisa eilė senųjų Vilties narių ir Dirvos rėmėjų papildė savo įnašus ir ištisa eilė įstojo į naujus narius.

Už sėkmingą pobūvio pravedimą ir sukvietimą bei gražų ir vaišingą aptarnavimą pirmiausia Sąjungos vardu dėkoju šemininkams ponams Bartkams ir ponams Pulkauinkams. Taip pat nuoširdi padėka priklauso visiems prisidėjusiems savo darbu ir talka:

Ponams K. ir E. Pociams, ponioms S. Bagdonienei, B. Blinstrubienei, O. Daškienei, V. Jurkūnienėi, S. Juškienei, E. Matutienėi, E. Modestavičienėi, V. Orentienėi, B. Paplėnienėi, V. Šimkienėi, E. Vilutienėi, L. Žvynienėi; panelėms J. Jokubauskaitėi, R. Jurkūnaitei ir K. Sabaliauskaitei; ponams V. Račkauskui, R. Česui, A. Jurkūnui ir E. Kniukštai.

Taip pat gili padėka priklauso tiems, kurie atsiliepė į kvietimą ir parodė tautinės spaudos įvertinimą per pobūvį sudėdami \$1661.00. Šių aukotojų sąrašai skelbiami atskirai.

Jonas Jurkūnas,
ALT S-GOS Pirmininkas

• Danguolės ir Eugenijaus Bartkų suruoštoje arbatėlėje spalio 31 d. savo įnašus Vilties Draugijai padidino, į draugiją naujai įstojo ar aukoję Dirvai šie mūsų spaudos rėmėjai:

\$100.00 — Dr. Juozas Bartkus, Tadas ir Mara Jurčiai, Elena Pocienė, Kęstutis Pocius, inž. Jonas Jasiukaitis, plk. Ant. Rėklaitis.

\$50.00 — Vincentina Jurkūnienė, Dr. Birutė Kasakaitienė, Jonas Mildažis, Verna Olienė, J. P., Alb. S. Vengris.

\$40.00 — Vaclovas Tallat-Kelpša ir Vytautas bei Edvardas Žukauskai.

\$35.00 — Kazys Matutis, Jonas Bivainis.

\$25.00 — Dr. St. ir Ona Biežiai, Dr. J. J. Juodikis, Dr. A. Juozaitis, J. Jurevičius, Kaz. Kasakaitis, J. Leimonas, Vanda Mažeikienė, Kostas Ramonas, St. Vidmantas, Dr. L. Žibas, St. Virpša.

\$20.00 — Ged. Biskis, Ona Vaškevičienė, St. Jokubauskas, E. ir A. Rukai, Petras Stoncelis.

(Bus daugiau)

Šimtininkai Nijolė ir inž. Albertas Vengriai ir Danguolė Bartkuvienė.

Į vajú atsilankė ir parėmė Verna Olienė. Iš kairės: Ona Pulkauinkienė, Verna Olienė ir Bronius Pulkauinkas.

Šimtininkas Mildažis negali atsispirti Danguolės prašymui paremti Dirvą.

Šimtininkai prof. Jonas Jasiukaitis su ponai ir Bronė Paplėnienė vidury. V. A. Račkausko nuotraukos

LIETUVOJ STUDENTAI TEBEGIEDA GAUDEAMUS...

LIETUVIŲ STUDENTŲ dar ir dabar tebeskamba senųjų, ypač žaismingųjų studentų papročių atgarsiai, nors tie papročiai šių dienų studentams dar negimus jau buvo bolševikinės valdžios oficialiai atmesti ir pasmerkti, kaip buržuazinio nacionalizmo laikų atgyvena.

Apie studentiškas korporacijas dabartinėse aukštosiose mokyklose Lietuvoje negali būti nė kalbos. Jų vietą dabar užima komjaunimas, ateizmo propaganda, studijuojamos specialybės tobulinimosi rateliai ir šalia to dar meninės saviuoklos (meno mėgėjų) rateliai.

Tačiau studentai tebesilaiko kitokios pažinties ir oficialiai paneiktas universitetinės tradicijos ir neiškenčia jų nepamėgdžioję. Tebėra gyva humoristiško naujokų įvesdinimo tradicija, net su iš korporacijų perimta terminologija (kaip fuksai, oberfuksai ir kt.).

Komjaunimo Tiesa, lyg neapsprendusi, ar tą reikšlį smerkti, ar su juo susitaikyti, po satyros -- humoro skraiste spalio 24 d. įsidėjo papasakojimą apie Vilniaus universiteto pirmakursių lituanistikos studentų įvesdinimo apeigas, supintas iš korporacinių ir net įvairių religinių apeigų pamėgdžiojimo.

Įvesdinimo apeigos atliekamos studentų kavinėje. Ant sienų išdėstyta dešimtis įsakymų fuksams, tokių, kaip -- neturėti kitų troški-

my, kaip lituanistika, gerbk savo krikšto tėvą ir motiną (oberfuksus!), arba -- mylėk bendrabučio komendantą, kaip pats save.

Naujokus prie iškilnių vietos atveda vaidilutėmis persirengusios vyresnės kolegės, o žyniu persirengęs kolega priima prieisaką: "pasižadu savo būsimą garbę, visomis lietuvių kalbos gramatikomis, chrestomatijomis ir žodynais penkerius metus būti iš tikimas žilajai Alma Mater"...

"Priesaikos" apeiga baigiama Lietuvių literatūros istorijos chrestomatijos pabučiavimu. Visi iškilmė baigiama už Lenino mokslo bent ketveriopai senesniu, visai nemarksištinu studentų himnu -- Gaudeamus. (E)

* KONRADO KAVECKO, dirigento ir kompozitoriaus (prieš apie 30 metų vadovavusio Vytauto Didžiojo universiteto ir Kauno Bazilikos chorams) 60 metų amžiaus sukakties proga visi Vilniaus laikraščiai parašė pagerbiamuosius straipsnius, o Paleckis -- dar vieną garbės raštą. K. Kaveckas profesoriuja Vilniaus konservatorijoje, diriguoja dainų šventėse, tituluojamas liaudies artistu (respublikinio masto). Jo gimtadienis -- lapkričio 3 d. (Liet. Encikl. nurodytas spalio 21, pagal seną kalendorių).

* "M.K. ČIURLIONIS, Mintys. Muzika. Tapyba" -- taip pava-

dintą naują garsinį -- spalvinį filmą rodė Maskvos centriniuose literatūrų rūmuose. Scenarijaus autorius -- atsidėjęs duomenų apie Čiurlionį rinkėjas ir tyrinėtojas Vytautas Liandzbergis. Režisierius -- Algirdas Dausa. Tekstas -- daugiausia paties Čiurlionio laiškų ištraukos sugretintos su paveikslų nuotraukomis ir muzikos kompozicijų atranka. Vėliau (parengus lietuvišką įkalbėjimą?) filmas žadamas rodyti ir Lietuvoje. (E)

KOMPOZITORIŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos kompozitorių suvažiavimas spalio gale buvo suorganizuotas originaliai ir įdomiai. Vieši suvažiavimo "posėdžiai" vyko trijuose miestuose -- Vilniuje, Kaune ir Panevėžyje. Kompozitoriai ten nesakė prakalbų, o "padarė pranešimus" savo naujų kūrinių koncertais.

Nėra žinių, ar jie gausi Maskvos leidimą ir leis išleisti bent žymesniesiems kūriniams plokštelėse. O tai būtų vienintelis būdas tuos kūrinius pažinti negalėjusiems būti suvažiavimo koncertuose ir neturėjantiems progos girdėti juos kada nors atliekamus Vilniuje ar Maskvoje.

Iš apžvalgos -- A. Kalinausko Literatūros ir Meno spalio 30 d. laidoje -- ypač įsidėmėtini šie pareiškimai:

"socialistiniam realizmui nėra svetimi net ir radikaliausi užsienio kompozitorių pasiekimai muzikos kūrybos technikos srityje."

"E. Balsiui padėjo dodekafonijos (dvylikatoninės) elementai. J. Juzeliūnui -- savo konstrukcijos netercijinės harmonijos funkcijos. V. Jurgučiai -- deklamacinis teatralinis principas, remiamas spalvinga mušamųjų ritmika."

"Jaunieji kompozitoriai nepasiekė puikių rezultatų vien dėl to, kad ne visur sugebėjo priemonių arsenale pasirinkti būtent sau tinkamą ginklą, ne visada pajėgė išlaikyti tvirtą, savitą kūrybinį 'as'."

"Daugelis kratosi naujesnės harmonijos ar ritmikų, kurios jiems nėra lengvai įkandamos. Dėl to nemaža dalimi kalta ir mokykla, kurioje, ruošiant jaunus kadrus, per daug laikomasi konservatyvizmo, nesupajūdinama su naujais pasiekimais mu-

Trys literatūros premijų laimėtojai su poniomis prie garbės stalo premijų įteikimo vakare Los Angeles Tautinių Namų salėje lapkričio 6 d. Sėdi iš kairės: O. Žadvvydas su ponia, J. Balčiūnas-Svaistas su ponia ir A. Mironas su ponia.

zikinės išraiškos technikos srityje. Baigė mokslus, jauni specialistai neretai netenka meninės lygsvaros -- vieni "pajutę laisvę", metasi į kraštutinumus, kiti -- kratosi visko, kas netelpa į jų suformuotus etalonus."

"buvo pastebėta, kad tos dainos, kurios turi betarpišką ryšį su liaudies muzikiniu folkloru, su senomis lietuviško chorinio dainavimo tradicijomis, vis dėlto skamba įtaigiau, organiškiau".

Konstatuotas trūkumas muzikos vaikams, ypač tokios, kad vaikai "iš mažens įprastų ir prietūdienės muzikos skambesio, šalia klasikos". Permaža masinių dainų, šokių ansambliams, kompozicijų kaimų kapeloms ir dūdų orkestrams. Pagaliau -- "Viena opera ir nė vieno baleto per penkerius metus -- tikrai permaža". (E)

FILMUOTOJAI DUODA ATASKAITĄ

Jonas Gričius (Augustino Gričiaus-Pivošos sūnus), jau pasižymėjęs filmuotojas, yra kinematografijos darbuotojų sąjungos pirmininkas Vilniuje. Ryšium su šiomis dienomis šaukiamutos sąjungos vadovybės susirinkimu,

J. Gričius paaikškino Literatūros ir Meno savaitraštyje, jog renkamas svarbiausia todėl, kad reikia pasiruošti duoti ataskaitą lapkričio 23 d. Maskvoje vyksiančiame kinematografininkų suvažiavime. Mat, kaip ir visos Lietuvoje leistos žymesnės organizacijos (kompartija, komjaunimas, profesinės, taigi ir žurnalistų, rašytojų dailininkų ir kt.), taip ir kinematografininkų organizacijoje, kuri savo keliu yra pagalbinis partijos centro komiteto kontroliuojamos valdžios įrankis tai kultūrinės veiklos sričiai tvarkyti ir valdyti.

Vilniškiai kinematografininkai, kaip savo darbo ataskaitą, šįmet nusivėš į Maskvą tris filmus: Naktis be nakvynės -- apie vokiečių sušaudytą komunistą poetą Vytautą Montvilą, Niekas nenori mirti -- apie 1945 ir vėlesniais metais Lietuvoje vykusią "klasių kovą", tai yra, apie lietuvių partizanų kovą su rusais ir prisitaikėliais, ir Eglė, žalčių karalienė -- spalvinis baleto filmas (E. Balsio muzika, A. Mockaus - V. Grivicko pastatymas).

Tai dvi duoklės politinei propagandai ir vienas rusų toleruojamo lietuviško folklorinio patriotizmo pareiškimas.

J. Gričius apgailestauja, kad rašytojai, po keleto nepasisekimų

atitole nuo kinematografininkų ir nerašo scenarijų. (Vienas iš tokių nepasisekimų buvo Kalakutai -- filmavo pats J. Gričius, pagaltėvo A. Gričiaus scenarijų). Tą apgailestavimą ryškiai iliustruoja ir filmas Niekas nenori mirti: režisierius A. Žalakevičius ir scenarijų tam filmui pats parašė. Šio fakto ir J. Gričiaus apgailestavimo sugretinimas su filmo pavadinimu skatina manyti, kad niekas rašytojų nenori kišti pirštų prie tokių temų. (E)

* Naujas tiltas Vilniuje per Nerį iš Antakalnio į Kalvarijos pusę atidarytas lapkričio 3 d. Tiltas gelžbetoninis, 100 metrų ilgumo, atremtas tik į upės krantus, atidarant pagarbintas, kaip pirmas tokios konstrukcijos tiltas "mūsų šalyje" (Sovietų Sąjungoje). Tiltas suprojektuotas Leningrado inžinierių. Iš šešiolikos atsakingųjų statybos vykdytojų dešimtis buvo lietuviai. Statyba vyko beveik trejus metus. (E)

GEOGRAFU SUVAŽIAVIMAS

Baltijos kraštų ekonomistų ir geografo suvažiavimas Vilniuje tarėsi apie tų kraštų pramonės planavimą 1965-70 metų penkmečiui. Dalyvavo planuotojai iš Maskvos ir Leningrado.

Baltijos kraštų pramonė planuojama, kaip "stambaus šiaurės-vakarų ekonominio rajono" pramonė. Jau nustatyta, kad per 5 metus šio rajono pramonės gamyba turi padidėti 80%. Ekonomistai ir geografo pareigoti paruošti medžiagą būsimam kompartijos suvažiavimui, kuris įvyks ateinančių pavasarį Maskvoje ir nustatys smulkesnes direktyvas, kaip tas jau nustatytasis gamybos padidėjimo uždavins Baltijos kraštuose turės būti vykdomas. (E)

* Lietuviškas koncertas suomiams lapkričio pradžioje buvo perduotas iš Tallino (Estijos), Suomijai skirtoj televizijos programoje. Buvo perduotas iš atskirų dalykų sumontuotas garsinis filmas -- koncertas, kuriame dalyvauja Kipras Petrauskas, Antanas Kučingis, V. Daunoras, L. Digrys (vargonai), S. Sondeckio kamerinis orkestras, styginis kvartetas, vaikų choras (Ažuoliukas), V. Bartusevičiaus ansamblis ir kiti. Filmas sumontuotas taip, kad galima parodyti kiekvieną koncerto programos dalį atskirai. Revoliucijos metinių (lapkr. 6-7) proga koncertą rodė ir Vilniaus televizija. (E)

Juliaus Juzeliūno simfonija "Žmogaus lyra", atlikta kompozitorių suvažiavimo koncertų rūmuose, atsiliepiamuose vertinama kaip vienas iš įdomiausių naujųjų Lietuvos kompozitorių kūrinių. Tai simfonija, kurioje vyrauja ne orkestras, o choras ir solistas, keliama klausimas, ar tas kūrinys vadintinas simfonija, ar kantata arba ortatorija. Bet čia pat sutinkama su simfonijos pavadinimu, nes, nors muzika čia paremta žodiniu tekstu, ji neskanti paskui tekstą kaip kantatoje. Tekstas esąs panaudotas tik kaip pradinė atrama simfoniniam muzikos vystymui. Tie tekstai yra paties kompozitoriaus pasirinktos ištraukos iš E. Mieželaičio poemos "Žmogus". (E)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

KRAUTUVES ATDAROS
MIESTE 9:30 RYTO
IKI 9 V. V., SKYRIAI
9:30 IKI 9:30 VAK.

MAY'S ALL 6 STORES **BASEMENTS**

NAUDOK EAGLE
STAMPS KAIP
PINIGUS MAY'S
KRAUTUVĖSE

IŠPARDAVIMAS!
Pirmos rūšies žinomos
gamyklos botai moterims

Originaliai
10.99 iki 18.99
specialus pirkinys

7.99
pora.

A. Rudi Cossack
B. Juodi Hi-Style

C. Su kulnimis, Juodi,
Pilkvi, Juodo ar
Raudono Nylono

D. Džiunglių spalvos

Pirkite dabar, ir sutaupysite artėjančiai šlapdribei! Visi pirmos rūšies botai šaltam orui, matysite žinomos gamybos ženklus kiekvienoje poroje. Visi 100% nepraleidžiamą vandenį, o įvairūs stiliuose juodų, rudų ir kt. spalvų. Aukšti, žemi, su žemais ir aukštais kulniukais, 5 iki 10 dydžiuose. Čia parodomi tik 4 iš daugelio stilių.

Priimami užsakymai paštu ir telefonu.. Šaukit CH 1-3070
BASEMENT WOMEN'S SHOES ALL 6 STORES INCLUDING
GREAT NORTHERN

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Studentija kviečia Clevelando lietuvių visuomenę dalyvauti Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo literatūros vakare ir balijuje ir pamatyti, kaip studentai nori ir moka pasirodyti visuomenei.

Šio vakaro dalyviai bus Dr. Nagys, Dr. Šilbajoris, Kostas Ostrauskas ir kiti. Vakaras prasideda 7:30 val. vak., lapkričio 27 d., Sheraton-Cleveland viešbuty. Bilietus galima užsisakyti pas Vytautą Janušį, Suvažiavimo Rengimo Komiteto pirm., 721-8535.

* SEKMADIENĮ, lapkričio 21 d. 12 val. Lietuvių salėje šaukiamas bendras Neringos ir Pilėnų Tuntų skaučių ir skautų tėvų bei skautų rėmėjų susirinkimas.

Dienotvarkėje bus svarstoma bendro komiteto sudarymas ir kiti svarbūs klausimai dėl geresnio bei darnesnio parėmimo skautiško darbo Clevelande. Skautiškai veiklai prijaunanti visuomenė ir skaučių - skautų tėvai kviečiami susirinkime kuo skaitlingiau dalyvauti.

* HARLEM GLOBTROTTERS, garsioji krepšinio komanda viešės Clevelande ir žais parodomąsias rungtynes lapkričio 25 d.

Praeitą sekmadienį Clevelande, Gallery International patalpose buvo atidaryta dail. Jono Rimšos tapybos ir akvarelės kūrinių paroda, kurią vien pirmąją dieną aplankė keli šimtai lietuvių ir amerikiečių. Apie parodą gražiai atsiliepė visi Clevelando amerikiečių didžiųjų laikraščių kritikai, skirdami ypatingą dėmesį dail. Jonui Rimšai. Paroda susidomėjimas didelis ir per atidarymą buvo paroduoti 8 kūrinių. Dailininkui J. Rimšai buvo didelis netikėtumas, kai parodos atidaryme susitiko su savo pussesere dr. Jadvyga Rimšaitė ir pusbroliu Zigmū Rimša, specialiai atvykusiais iš Ottawos ir Montrealio, kurių jis nebuvo matęs 42 metus. Nuotraukoje dail. J. Rimša (dešinėje) kalbasi su pusbroliu Zigmū Rimša, jo žmona Ramutė ir sūnumi Kostu.

Dail. J. Rimšos paroda bus atidaryta iki gruodžio 11 d. kasdien (išskyrus pirmą, ir antrą) nuo 1 iki 5:30 v.v. Parodos lankymas nemokamas.

8 val. Clevelando Arenoje. Jie žais su Washington Generals komanda.

Pertraukų metu savo tautiniais šokiais pasirodys 40 asmenų sąstato Čekoslovakijos tautinių šokių grupė.

Bilietus iš anksto galima įsigyti Arenoje ar Richmond Brothers krautuvėse.

* VARTOTŲ RŪBŲ VAJUS, jau 17 kartą iš eilės vykdomas

Clevelando katalikų dioclezijos, prasidės sekmadienį, lapkričio 21 d. ir tęsis iki lapkričio 28 d.

Rinkliavoje dalyvauja visos 234 šios dioclezijos parapijos, kuriose ir bus rūbų surinkimo centrai.

Praeitais metais Amerikoje buvo surinkta 9000 tonų rūbų ir išsiųsta į įvairius kraštus neapsitūrinantiems, ypatingai mokyklinio amžiaus vaikams apmokyti.

• Apraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Reikalinga gydytojo asistentė, 25-55 m. amžiaus, pilnam ar dalinam laikui. Dėl darbo valandų teks susitarti.

Teirautis tel. EV 2-9261 po 4 val. p. p. (120-126)

GARBINGOJE DIRVOJE...

(Atkelta iš 4 psl.)

tarpu šios didžiulio Lietuvos kaimyno atstovai parodo nusimaną lietuviškuose reikaluose.

Net ir Clevelando spaudoje dabar užtiknu žinių jog, pavyzdžiui, čia vykdoma iniciatyva, kad ukrainietis rašytojas Ševčenko būtų pagerbtas amerikietišku pašto ženkle. Kaip norėtųsi palinkėti ukrainiečiams nors šios kuklios sėkmės. Man čia dar prisimena tas jaunas ukrainietis Ševčenko, kurį sutikau šiaurinės tremties sniegyuose ir kuris sakosi esąs ano rašytojo ainis; apie šį jaunuolį esu prisiminęs ir kalbėjęs šių metų gegužės 17 dienos parodymuose JAV Atstovų Rūmų pakomisijoje.

SAVAITGALIS LIETUVIŠKAM CLEVELANDE

Prieš vykstant namo dar turiu progos pailsėti čia ir daugiau dyvų pamatyti.

Surandu čia dar vieną "senovės" lietuvių, žinomąjį daktarą-inžinierių Algirdą Nasvytį. Aprodo jis man miestą, ir turiu progos paviešėti jo jaučiuose namuose, gražioje šeimoje, kabančio lietuviško Vyčio paunksmėje.

Turiu progos aplankyti iš Pietų Amerikos atvykusį dailininką Rimšą, pabuvoti suruoštoje jo veiklų parodoje. Daug atvežė iš

KARTUOMENĖS ŠVENTES MINĖJIMAS CLEVELANDE

Šeštadienis,

1965 m. lapkričio mėn. 20 d.
Čiurlionio namuose

1. Oficialioji dalis.
2. Pranešimas iš New Yorko manifestacijos ir filmas.
3. Meninė dalis:
 - a. p. Juliaus Kazėno vadovaujama jaunimo grupė išpildys — muziką ir dainas.
 - b. J. Kazėnas ir V. Jurgelis duetu padainuos kariškų dainų, akomponuoja — D. Sušinskaitė.

Po programos — bufetas, baras, muzika.

PRADŽIA: 7 VAL. VAK. ĮEJIMAS 1 DOL.

Sekmadienis,

1965 m. lapkričio mėn. 21 d.
Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje

10.30 val. pamaldos už mirusius ir į Sibirą išvežtus karius ir šeimos narius.

Visos organizacijos pamaldose prašomos dalyvauti su vėliavomis.

L. V. S. Ramovės Clevelando Skyriaus Valdyba

pietų gražių vaizdų ir šiltų spalvų. Daug subūrė parodos salionuose vietos lietuvių, jo kūrinių besidžiaugiančių. O man dar papildoma staigmena. Atrandu senų pažįstamų kauniečių. Susipažįstu su clevelandiečiais.

Paskutinį vakarą, prieš išvykdamas, sulošiu šachmatais su savo šeimininku. Džiaugsmas padidėja, kai pamatau kad žymusis šachmatininkas Nasvytis ne taip lengvai mane sudoroja.

-- Nemaniau, nemaniau, -- galvą krato inžinierius - matematikas Algirdas. -- O šiuose namuose, žinok, buvo orbiton išvestas Bobas Fischeris, 1958 metais trylikmetį vunderkindą, atvykusį lošti Open Chess Championship Clevelande, mano žmonos ir mano globali pavedė šachmatų klubo pirmininkas. Mudu jį apgyvendinom, aptvarkėm ir prižiūrėjom per dvi savaites. O jįsai tada laimėjo Jungtinių Amerikos Valstybių čempijono titulą...

Taip, daug malonių įspūdžių iš Clevelando išvykstant. Ačiū Dirvai ir jos redaktoriumi už progą perduoti sutik tiem, paminėtiems, matytiems sudiev.

Alfonas A. Milukas

SVARBUS LEIDINYS JŪSŲ SVEIKATOS APSAUGAI

SIRDIES PRIEPUOLIAI Gali pramatyti savo širdies priepuolį ir jo išvengti.

Tokio vardo knyga jau atspausdinta. Joje sudėtos naujausios mokslo žinios apie širdies priepuolį išsiųstymą ir apsisaugojimą nuo jų. Ji, anot autoriaus, suteiks skaitytojams ramybės ir paguodą.

Knygos kaina 3 dol. 75 c. Užsakymus siųsti leidėjo vardu: Mr. B. Gražulis, 2546 Lorain Ave., Cleveland, Ohio 44113.

Platintojams nuolaidos. Ši knyga gaunama ir Dirvoje.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

KARTUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS NIAGAROS PUSIASALYJE

Jau vienuoliktą kartą kaip Niagaros Pusiasalyje ramovėnai ruošia iškilmingus Nepriklausomos Lietuvos kartuomenės šventės minėjimus, prisiminti žuvusius, mirusius, gyvuosius ir tebekovojančius už Lietuvos laisvę kovotojus.

Šis minėjimas yra ypatingas tuo, kad jame bus duotas atskaitymas Lietuvos okupantui 25 metų užtęstos vergijos sukakties proga ir pademonstruotas "ne

kelių kapitalistų padaišių" kaip bolševikai savo propagandoje pučia, bet visų lietuvių laisvės troškimas, parašant rezoliucijas; Kanados, Amerikos ir Jungtinių Tautų vadovyboms.

Todėl šio minėjimo reikšmės padidinimui kviečiame vietos ir tolimesnių apylinkių lietuvių visuomenę kuo skaitlingiau dalyvauti šiame minėjime, kuris prasidės punktuotai 6 v.v. Slovakių salėje, Welland-Page gatvės sankryžoje, St. Catharines, Ont.

Dirvos knygyne ir dailės kūrinių krautuvėje, 6907 Superior Ave. yra didelis pasirinkimas naujų knygų, plokštelių, tautinių dirbinių ir galima pamatyti šiuo metu išstatytus dail. Danutės Penkauskaitės meno kūrinius. Nuotraukoje vitrina su tautinėmis juostomis ir ant sienos matyti keli D. Penkauskaitės kūrinių.

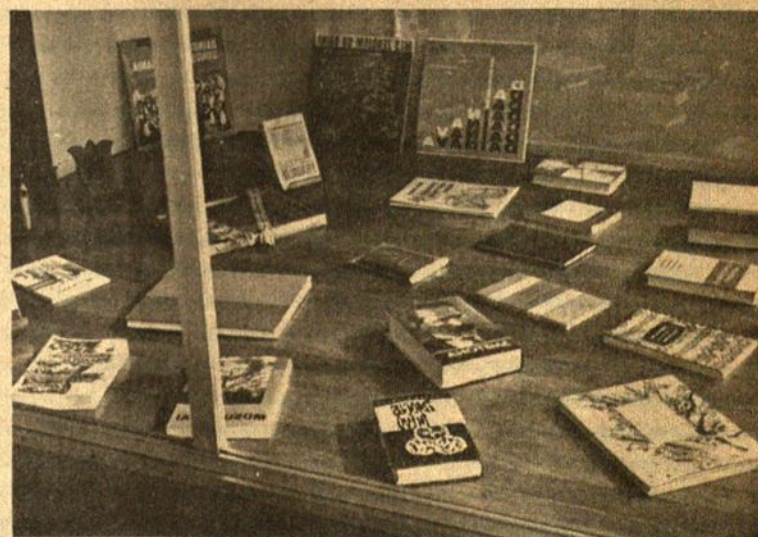
V. Kizlaičio nuotrauka

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

Dirvos knygyne vitrina. Čia rasite visas naujai išleistas lietuvių knygas.

V. Kizlaičio nuotrauka

Canada, lapkričio 20 d. 1965 m. Oficialioji dalis: vėliavų įnešimas; žuvusiųjų pagerbimas; svečio adv. Juliaus Smetonos pasakaita; rezoliucijos priėmimas ir tautos himnas.

Meninę dalį išpildo iš Toronto menininkai Rimas Strimaitis -- tenoras, Algis Simanavičius -- bosas, Solistams akomponuoja muz. Dalia Skrinškaitė. Pobūvis su vaišėmis grojant

5 asmenų orkestrui. Veiks bufetai.

Lapkričio 21 d. 10 v. ryto pamaldos, 75 Rolls Ave., Tėvų Pranciškonų koplyčioje, organizacijoms dalyvaujant su vėliavomis.

Minėjimą - demonstraciją ruošia ir tautiečius-es jame maloniai ir gausiai dalyvauti kviečia

Niagaros Pusiasalio Ramovėnai

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

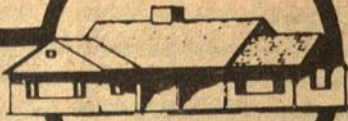
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Išlydint jauną diplomata. Iš kairės: diplomato tėvas Planagan, Anelė Paknienė, JAV ambasados sekretorius A.J. Planagan, jo motina Vanda Planagan, Kearny lietuvių banko prezidentas Julius Paknis ir broliai Planagan-Pauliukoniai.

DAR VIENAS LIETUVIS JAV DIPLOMATINĖJE TARNYBOJE

Dirvos skaitytojas ir rėmėjas Julius Paknis, Kearny lietuvių banko pirmininkas, lapkričio 6 d. paprašė Dirvos atstovą atvykti į Newarko uostą išlydėti Paknių anuką Albert J. Planagan-Pauliukonį, išplaukiantį į Buenos Aires, kur JAV vyriausybės paskirtas ambasados trečiuoju sekretoriumi (Third Secretary of Embassy of the United States of America).

Jaunojo diplomato išleisti, kuriam dar nėra 25 metų, atvyko Pauliukoniai iš Long Island, New York, Pakniai iš Kearny, N. J. ir daug kviestų svečių — viso apie 35-40 asmenų. Visi palinkėjo jaunam diplomatai geros sėkmės garbingoje JAV tarnyboje ir ateityje būti pirmu JAV ambasadorium laisvoje Lietuvoje.

Planagan-Pauliukoniai ir Pakniai džiaugėsi, kad jų sūnūs ir anūkas, dar jaunas būdamas sėkmingai baigė aukštuosius mokslus ir kartu apgailestavo, kad turi išvykti į tolimą kraštą — Argentinos sostinę Buenos Aires.

Svečiai buvo pavaisinti laivo Santa Mercedes patalpose. A. S. Trečiokas

• Msgr. Audrys Bačkis, buvęs Apašt. Nunciatus sekretorius Maniloje, yra perkeltas į Apašt. Nunciaturą San Josė, Costa Rikoje.

Nunciui išvykus į Romą, Msgr. A. Bačkis nuo š. m. lapkr. 5 d. eina Apaštali-

kojo Sosto Chargé d'Affaires a. i. pareigas Costa Rikoje.

• New Yorko lietuvių vyrų choras savo repertuare turi ištisą eilę operinių kūrinių. Solistą J. Vaznelį kartu su chorą girdėsime dainuojant iš Verdi operos "La Forza Del Destino" š. m. gruodžio mėn. 5 d. choro koncerte Franklin K. Lane mokyklos salėje, Woodhavenė.

MIELAS RĖMĖJAU,

Kiekvieną rudenį, lapams krentant, Balfas pasibeldžia į garsidžių lietuvių namus prašydamas aukos. Ir taip metai iš metų. Ir ne vien Balfas prašo aukų, prašo ir kitos organizacijos. Visiems vis duok ir duok. Kada gi bus galas? — ne vienas su nuostaba klausia. Į šį klausimą sunku rast tinkamą atsakymą — dažniausiai atsakoma — kai pasibaigs vargas. Bet nesimatojų vargų ir bėdų galo. Jūs tolyn, tuo vargai didyn — bent taip atrodo.

Šiais metais Balfas 100 skyrius pradėdamas rudens vajų kreipiasi į Jus vėl, mielas Rėmėjau, Vėl išužtėjo kasa, tušti sandėliai, o prašymų daug, laiškų krūvos su įvairiausios pagalbos šauksmais ir dejonėmis. Norisi visiems padėti. Yra labai sunkioj būklėj atsiradusių mūsų brolių ir sesių ir jie kreipiasi į "poną Balfą", kaip kokį milijonierių, kurio net milijonams nėra galo. Gal ir žino vargo suspausti tautiečiai, kad tas "ponas Balfas" — esate Jūs, mieli rėmėjai.

Yra sakoma, kad lengviau yra duoti, negu prašyti. Taip, Turint daug lengva dalį duoti, bet turint mažai — dalintis su savo tautiečiais yra heroizmas.

Gyvendami geresnėse sąlygose negu bet kur pasauly — neatsakykim savo auka, pagal išga-

SUKAKTUVINĖS AUKOS DIRVAI

A. Barcas	3,00
Dr. Frank Jaras	10,00
J. Petrauskas	2,00
V. Binkis	10,00
A. Pimpė	10,00
J. Vaineikis	5,00
St. Smulkaitienė	10,00
? Los Angeles	1,00
Parama, Chicago	10,00
K. Ramonas	5,00
B. Kasakaitis	10,00
K. Žilinskas	10,00
Br. Kovas	10,00
R. Valodka	10,00
J. Jakštas	5,00
R. Rinkevičienė	2,00
J. Vaičys	3,00
Pr. Bastys	10,00
A. Baltrukėnas, MD	10,00
P. Žolynas	5,00
J. Mitkus	5,00
J. Budrys	4,00
J. Bertulis	5,00
G. Dragunevičius	2,00
V. Tauras, MD	10,00
J. Bukaveckas	2,00
V. Janušauskas	1,00
T. Palionis, Dr.	10,00
St. Čepas	10,00
Vyt. Augulis	5,00
Dr. Pov. Švarcas	10,00
D. Penikas	10,00
P. Ličkus	3,00
D.R. Nasvytis	2,00
J. Mačiulaitis	2,00
St. Trinka	1,00
K. Naudžius	10,00
K. Kvedaras	1,00
G. Kazlauskas	5,00
J. Baublys	6,00
B. Narbutas	5,00
J. Lujas	10,00
V. Šarka	4,00
C.K. Paulis, MD	10,00
J. Kregždė	5,00

les, padėti tiems, kuriems ta pagalba labai reikalinga. Pradžiuginkim vargan patekusių širdis savo auka.

Tikėkite — auka per Balfą pateks tiems, kuriems labiausiai reikia.

Prašome taip pat nepamiršti, kad 1966 m. sausio 29 d. Franklin K. Lane mokykloje bus Balfos vėjus užbaigimo koncertas, kuriame dalyvaus operos sol. Pr. Bičkienė, akord. Ch. Daubaras, humoristas Ant. Gustaitis ir kiti.

Vitalis Žukauskas pirmininkas, Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, Jonas Jankus, Marija Virbickienė, Antanas Kaunas.

— Šiais pasaulinio sukrėtimo laikais kiekvienas patriotiniai nusiteikęs lietuvis pripažįsta Lietuvių Fondo didelę reikšmę. Taip rašė LF valdybai prelatas P. M. Juras iš Lawrence, Mass.

Kviečiame ir jus įsijungti į Lietuvių Fondo narių eiles ir per LF vardyną įamžinti tautos istorijos lapuose. Kreipkitės į Lietuvių Bendruomenės vietinę apylinkę, LF įgaliojimą arba betarpiu į LF: 6643 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629. (Sk.)

Kristijono Donelaičio Aukštesniosios liuanistinės mokyklos Chicagoje, V, VI ir VII klasių mokiniai su savo mokytojais. Sėdi iš kairės: (5-tas) mokyt. Vytautas Gutauskas, taut. šokių mokyt. Birutė Balčiauskaitė, V-klasės auklėtoja mokyt. Nijolė Užubalienė, mokyt. Danutė Bindokienė, mokyklos vedėjas Julius Širka, VII klasės auklėtoja mokyt. Birutė Vindašienė, VI-klasės auklėtoja mokyt. Olga Paulienė ir taut. šokių mokyt. Laima Čepaitytė.

K. DONELAIČIO LITUANISTINĖ MOKYKLA

K. Donelaičio Šeštadieninė liuanistikos mokykla Chicagoje ir šiais 1965/66 m. metais talpina si miesto mokyklos (McKay Public School, 6901 So. Fairfield Ave.) patalpose. Naudojama 14 klasių-kambarių, o taip pat sporto sale ir mokyklos raštine. Mokykloje dėsto 23 mokytojai ir du pagalbiniai mokytojai. Mokyklos vedėjas — Julius Širka. Mokyklą lanko per tris šimtus mokinių, kurie mokosi žemesniosios mokyklos pareng. skyriuje (vaikų darželyje) ir 1-6 skyriuose, o taip pat aukšt. mokyklos 5, 6 ir 7 klase.

Mokykloje mokomasi tautiniai šokiai, kuriuos dėsto praeitais metais JAV Lietuvių Bendruomenės taut. šokių mokytojų kursas baigusios Birutė Balčiauskaitė ir Laima Čepaitytė.

Mokykloje mokomasi dainuoti: mokytojai: muz. Petras Armonas, Kazys Skaisgirys ir Vytautas Gutauskas.

Vaiškai, kurių tėvai pareiškia norą, lanko R. Kat. religines pamokas, vedamas kunigų Juozas Juzevičius ir Antano Nockūno.

PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

P.P. Kajeckai dalyvavo pamaldose už mirusį Dr. Tingū F. Tsiang, buvusį Ambasadorių Taut. Kinijos prie Jungtinių Tautų ir Washingtono, Kiniečių Bendruomenės Washingtono bažnyčioje. Vėlonis savo kalbose J.T. dažnai primindavo Lietuvos bylą.

Spalio 19 d. Congressional Records tilpo Lietuvos Atstovų kalbos pasakytos Lietuvių Dienos proga Lakewood Park, Pa. santrauka. Joje paminėtas kun. P. Česnos, Mahanoy City, Pa. auksinis kunigystės jubiliejus.

Suomijos Ambasadoriaus ir ponios Munkki kvietimu p.p. Kajeckai dalyvavo ponios Munkki kamerikos parodoje Washingtono Meno Galerijoje ir ta proga su ruoštaime priėmimo.

J. Kajeckas dalyvavo Ambasadoriaus Averell W. Harriman pasikatoje ir diskusijose tema — "Raudonoji Kinija ir Pasaulinis Komunizmas" Tarptautiniame Klube Washingtono.

Baigiami apipavidalinti mokyklos mokytojų paruošti pagrindinių liuanistikos dalykų vadovėliai, naudojantis tekstų metodu (mokiniai gauna uždavinius, klausimus, kuriuos atsakinėdami lavinasi ir kalboje ir atitinkamam moksle). Lietuvių literatūros

Kalėdų Eglutės vakarui mokyklos mokiniai jau repetuoja mokyt. Danutės Bindokienės naujai parašytąjį vaidinimą "Stebuklingoji daina".

Mokykla rūpinasi tolesniu klasių papuošimu lietuviškais simboliais bei Lietuvos vaizdais.

Kristijono Donelaičio Žemesniosios ir Aukštesniosios liuanistinės mokyklos vedėjas pavaduotojai. Stovi iš kairės: Birutė Vindašienė, Vytautas Gutauskas ir Danutė Bindokienė. Sėdi mokyklos vedėjas Julius Širka.

aukšt. mokyklos moksleiviams vad. autorius — Birutė Vindašienė, Lietuvos istorijos ir L. geografijos — O. Pakeltienė, žem. mokyklos mokiniams atitinkamų vadovėlių autorės — Irena Šereilienė, Danutė Bindokienė ir Irena Bukaveckienė. Toks pat pratimnės metodas naudojamas ir kt. dalykams, įskaitant ir dainavimą bei tautinius šokus. Mokyklos taut. v. komitetas jau svarsto galimybes paruošti vadovėlius atspausdinti, kad jais galėtų naudotis ir kitos mokyklos.

Mokykloje neseniai pradėjo dirbti mokytoja Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, eilės knygųskaitinių bei dramos veikalių autorė. Iš seniau šioje mokykloje dirba taip pat jaunimui skiriamos literatūros autorės, mokytojos Nijolė Jankutė-Užubalienė ir Danutė Brazytė-Bindokienė. Be to, viena jauniausių šios mokyklos mokytojų, bebaigianti Lit. Ped. Institutą, Danguolė Šukelytė reikiški periodikoje poetės plunksna.

Mokyklai pagalbon atėjo mecenatas dr. R. Giniotis, nupirkdamas kiekvienai klasei po stovylėlę, medžio drožinį "Gedimino sapnas" arba Vytis. Šiuos drožinius gamina Lūdas Montrimas, kuris suprasdamas mokyklos darbo svarbą, juos parduoda nupiginta kaina.

Mokykla ir šiais metais leidžia mokinių laikraštėlį "Pirmieji žingsniai". Jo redakciją su daro: pirm. J. Dikinis, red. nariai: A. Baronaitytė, A. Bukaveckaitė, J. Ivanauskas, V. Juškaitė, V. Jurkšaitis, J. Kupeikėvičiūtė, V. Miknaitis, R. Podytė, O. Požarninkaitė, A. Ramanauskaitė, R. Seibutytė, S. Traškaitė, R. Viliukėnaitė ir P. Vitkus. Ilustratoriai — J. Dikinis, M. Traškis, M. Traškaitė.

Paskutiniame Pirmųjų žingsnių nr. jo globėjos yra paskelbusios varžybą, geriausiam rašiniui, eilėraščiui ir piešiniui paruošti, kurie mokslo metų pabaigoje bus piniginiai apdovanoti, premijuoti. (mv)

Reta ANTRO KAIMO nuotrauka: — jie palyginant rimtai nusiteikę. Tačiau taip nebus per jų pasirodymus, kurie įvyks lapkričio mėn. 20, 21, 27, 28 ir gruodžio 3, 4 dienomis, Chicagos Baletų Mokykla-Teatras salėje, 2515 W. 69th St. Jėjimui į šį kabaretinio pobūdžio pasirodymą yra reikalingos rezervacijos, dėl kurių reikia skambinti N. Stakauskienei PR 8-6804.

Kristijono Donelaičio Žemesniosios liuanistinės mokyklos Chicagoje III-jo skyriaus mokiniai su mokytoja Stefanija Burokiene.